

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqq boshlagan

www.uzas.uz

2017-yil 30-iyun №27 (4426)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ОЛТИ ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

1 сентябрь — Мустақиллик куни мамлакатимиз истиқлолга эришган, жаҳон харитасида янги, мустақил ва суверен давлат — Ўзбекистон Республикаси пайдо бўлган, халқимизнинг асрий орзу-интилишлари рўёбга чиққан буюқ тарихий сана бўлиб, эл-юртимиз томонидан энг улуғ, энг азиз байрам сифатида доимо катта шоду хуррамлик билан нишонланиб келади.

Буюқ ва бебаҳо неъмат — мустақилликнинг миллий тараққиётимиз, бугунги ва келгуси авлодлар тақдири, келажиги учун беқиёс аҳамияти йиллар ўтиши билан тобора ортиб бормоқда. Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги халқимизнинг миллий манфаатларини, тинч ва осуда ҳаётини таъминлаш, мамлакатимизнинг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини юксалтиришнинг мустаҳкам пойдевори бўлиб келмоқда.

Ватанимиз тарихида мутлақо янги саҳифа очган Ўзбекистон мустақиллигининг 26 йиллигини муносиват қилиб, истиқлол даврида эришган ютуқларимизни яна бир бор сарҳисоб қилиб, эл-юртимизни янги марралар сари руҳлантириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма олти йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика комиссиясининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Республика комиссияси бир ҳафта муддатда **“Фидойинг бўлғаймиз сени, Ўзбекистон!”** деган бош ғояни ўзида муҳасам этган ташкилий-амалий, маънавий-маърифий тадбирлар ҳамда тарғибот-ташвиқот ишлари дастурини ишлаб чиқсин.

Мазкур дастур 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харажатлар стратегияси ҳамда “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили” Давлат дастурининг маъно-мазмунидан келиб чиққан ҳолда тайёрлансин.

Бу борада куйидаги йўналишларга алоҳида эътибор қаратилсин:

Шу йилнинг 5-7 июл кунлари Республика ёш ижодкорларининг Зомин семинари бўлиб ўтади. Истиқлолимизнинг йигирма олти йиллик байрамига бағишланган ёшлик ва сурур намоёйиши, фахр ва ифтихор, адабиёт ва маърифат анжумани “Фидойинг бўлғаймиз сени, Ўзбекистон!” шиори остида ўтказилаётгани билан ҳам ёшларимиз учун ғоят қадрли ва азиздир.

ХУШ КЕЛИБСИЗ, НАВҚИРОН АВЛОД!

Ватанимизнинг эртақлардагидек ғўзал ва бетакор ғўшаларидан бири Зомин тоғлари ва боллари мамлакатимизда барчанинг диққатини ҳамisha ўзига оҳанрабодай тортиб турадиган файзиёб маскан ҳисобланади.

1997 йил, айна ҳозиргидек, июл ойи бошларида бу ерда, Ўрикисой мавзесида Ўзбекистон ёш ижодкорларининг илк Зомин семинари иш бошланган эди. Шунга айтиш жоизки, ўшанда Ўзбекистон ёш ижодкорлари уюшмаси моддий-техник базаси ночор аҳволда, бирон жойда шундай ижодий анжуман ўтказиш у ёқда турсин, ҳатто кимнидир ижодий сафарга йўллашга ҳам имкони йўқ пайтлар эди. Шундай бир вазиятда бундан йигирма йил аввал Жиззах вилоятида ҳоким бўлиб ишлаган, ҳозирда эса Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ёш ижодкорлар жонига оро кирди: салоҳиятли ёшлар келажига катта ишонч билдириб, уларнинг эртасига умид боғлаб, адабиётни ва маънавиятни қўллаб-қувватлаш мақомини баланд тутиб, ёшларнинг уюшмаси ижодий ниятини амалга оширишда кўмак қилини қўзиб, Зомин семинарини муваффақиятли ўтказишда бош-қош бўлди. Бу адабиётга, демакки, маънавиятга катта эътиборнинг ёрқин намунаси эди. Бунинг учун Юртбошимиз Шавкат Мирзиёевдан беҳад миннатдор эканлигимизни изҳор этамиз.

“Зомин семинари” деган кўтлуг атама шу тарихи таомилга кирди ва ҳар йили бу анжуман ёш ижодкорларни ўз бағрига қорлайдиган бўлди. Бугунги кунда Зомин семинари мамла

катимиз ёш ижодкорларининг интиқ кутадиған, чанқоқлик билан интиладиған, ўқиб-ўғанадиған мактаби, уларни катта синовлардан ўтказадиган чинакам маҳорат майдонига айланди! Бу мактабда сабоқ олган ижодкорларимиз бугунги кунда адабиётимизнинг таниқли вакиллари бўлиб етишдилар ва адабиётимиз равақи йўлида шижоат билан ижод қилмоқдалар.

Зомин семинари ёш ижодкорлар байрамидир. Бу йил 5-7 июл кунлари бўлиб ўтадиған семинарда мамлакатимизнинг барча вилоятларидан еттидан эгалари — ёш шоирлар, адиблар, драматурглар, публицистлар, танқидчилар, таржимонлар бор. Семинар дастури тигиз тузилган. Ҳар бир жанр бўйича таниқли адиблар раҳбарлик қиладиған ижодий гуруҳларда қатнашчиларнинг асарлари (қўлёзма тўплам шаклида) муҳокамалардан ўтади, ҳаётга йўлланма олади. Умид қиламизки, улар орасидан Қодирийлар, Чўлпонлар, Ойбеклар, Зулфиялар етишти қаҳда, Зомин семинарлари таассуротлари адабиётимизнинг ёрқин саҳифаларига айланади.

Бу йил семинар машғулотларида маҳорат масалаларига алоҳида эътибор қаратилиши кўзда тутилган. Мавзу танлаш бўлиш, ёритиш, сўз санъати сирларини англаш, сўз устида ишлаш, таҳрир ва, албатта, китоб мутлаасига бағишланган машғулотлар белгиланган. Бунда устоз ижодкорлар ўз тажрибаларидан келиб чиқиб ки

“Буюқ келажигимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураимиз” деган тамойилга асосан мамлакатимизни модернизация қилиш, демократик ислохотларни чуқурлаштириш, парламент ва сиёсий партияларнинг ролини, давлат бошқаруви тизимининг сифати ва самарасини янада ошириш, фуқаролик жамияти институтлари ҳамда оммавий ахборот воситалари ролини кучайтириш орқали давлат ва жамият қурилишини такомиллаштиришга қаратилган кенг қўламли ишларни атрофлича ёритиш;

“Халқ давлат идораларига эмас, балки давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак” деган тамойил асосида жойларда давлат ва нодавлат ташкилотлари томонидан халқ билан очик ва самарали мулоқот олиб бориш тизими йўлга қўйилгани, бунинг натижа-сида фуқароларнинг кўплаб мурожаат ва муаммолари қонуний ҳал этилаётганига алоҳида эътибор қаратиш;

қонун устуворлигини таъминлаш, суд-ҳуқуқ тизимини янада ислох этиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кафолатларини мустаҳкамлаш, ички ишлар тизими ва прокуратура органларида амалга оширилаётган туб ислохотларни асосий мавзулардан бири сифатида акс эттириш;

иқтисодиётни янада ривожлантириш ва либераллаштириш, унинг рақобатдошлигини ошириш, қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш ва жадал ривожлантириш, иқтисодиётда давлат иштирокчини камайтириш, хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантириш, ҳудудлар, туман ва шаҳарларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан комплекс ва мутаносиб тараққий эттириш, инвестициявий муҳитни яхшилаш, эркин иқтисодий зоналар ташкил этиш бўйича белгиланган вазифалар ижросини ёритишга кенг ўрин ва аҳамият бериш;

Давоми иккинчи саҳифада.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТУРКМАНИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 29 июнь куни Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедов билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлатимиз раҳбари суҳбат аввалида Туркменистон Президентини 60 йиллик юбилейи муносабати билан самимий муборакбод этди.

Ўзбекистонда Туркменистон Президентини жаҳон миқёсидаги буюқ давлат ва сиёсат арбоби, катта ҳаётий тажрибага эга, умрини ўз мамлакатини фаровонлиги ва равақига садоқат билан хизмат қилишга бағишлаган фидойи раҳбар сифатида яхши билиши таъкидланди.

Бугун Туркменистонда барқарор ижтимоий-иқтисодий тараққиётни таъминлаш, инфратузилмани жадал ривожлантириш ва аҳоли ҳаёт даражасини юксалтиришга қаратилган кўплаб йирик лойиҳа ва дастурлар амалга оширилмоқда. Мамлакатнинг халқаро майдондаги нуфузи мустаҳкамланиб бормоқда.

Замонавий Туркменистон эришган барча ютуқлар бевосита Президент Гурбангули Бердимухамедовнинг номи, пухта ўйланган сиёсати, қатъий саъй-ҳаракатлари ва фидокорона меҳнати билан боғлиқ.

Давлат раҳбарлари шу йилнинг март ва май ойларида Туркменистонда ўтган олий даражадаги учрашувлар чоғида эришилган келишувлар ва қабул қилинган қарорларни амалга оширишнинг амалий жиҳатларини муҳокама қилдилар. Барча даражадаги алоқалар фаллаш, савдо-иқтисодий, транспорт-коммуникация, энергетика, маданий-гуманитар ва бошқа соҳалардаги қўшма лойиҳалар самарали амалга оширилаётгани мамнуният билан қайд этилди.

Президентлар стратегик шериклигининг юксак даражасига эришиш имконини берган яқин ва самарали ўзаро

хамкорлик бўйича тўпланган тажриба икки томонлама алоқаларнинг мавжуд улкан салоҳиятини рўёбга чиқариш учун мустаҳкам асос бўлиб хизмат қилаётганини таъкидладилар.

Томонлар минтақавий ва халқаро сиёсатнинг ўзларини қизиқтирган долзарб масалалари юзасидан ҳам фикр алмашдилар.

Мулоқот сўнггида Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев Гурбангули Бердимухамедовни юбилейи билан яна бир бор самимий табриклаб, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, давлат раҳбаридек масъулиятли фаолиятида янги-янги муваффақиятлар, қардош Туркменистон халқига тинчлик ва фаровонлик тилади.

Суҳбат анъанавий самимият ва дўстона руҳда ўтди.

ЎЗА

ТИНЧЛИК ВА ОСОЙИШТАЛИК БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президентимиз Шавкат Мирзиёев 29 июнь куни пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманида амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари, янги лойиҳалар билан танишди.

Мамлакатимизда барча соҳаларда кенг қўламли ислохотлар ва бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Кенг ва раван йўллар, замонавий кўприklar, аҳоли турар жойлари, янги ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилмоқда. Бу аҳолининг турмуш фаровонлигини ошириш, янги иш ўринларини яратишда муҳим омил бўлмоқда.

Тошкент тажриба экспериментал механика заводи негизда 2008 йилда ташкил этилган “Krantas” ҳамда “Кранлар ва махсус техника” корхоналарида 60 турдан зиёд махсус техника, жумладан, автокранлар, кран манипуляторлари, ёнилғи ва кислота ташувчи автоцистерналар, коммунал техника, самосваллар, автоустахоналар, авто-

гидрокўтаргичлар ишлаб чиқарилмоқда. Импорт ўрнини босувчи, экспортбоп ушбу техника воситалари мамлакатимиз иқтисодиёт тармоқларига ётказиб берилмоқда.

Давлатимиз раҳбари “Krantas Group” заводига таширф буюриб, қурилиш учун махсус техника ишлаб чиқарувчи корхоналар фаолияти билан танишди.

Бугунги кунда корхоналарда 645 ишчи-хизматчи меҳнат қилмоқда. Махсулот ҳажмини ошириш, янги ускуналар сотиб олиш ва ишлаб чиқариш шехларини барпо этиш ҳисобига яна 150 иш ўрни яратиш мўлжалланмоқда.

Давоми иккинчи саҳифада.

ИШОНЧ ВА ИНТИЛИШ БИР БЎЛСА

Келажак эгалари

аъзоларини бирдек қувонтирди. Университет ректори имзоси билан тасдиқланган мақтов ёрлиги ота кўксини тоғдек кўтарди, она кўнглини тўлқинлантирди. Оиланинг учинчи қизи Моҳинур Аҳмедова университетнинг илк қалдирғочлари сафида давлат гранти асосида ўқишга қабул қилинган. Ёзги имтиҳонларни аъло баҳолар билан тугатган Моҳинур намунали ҳуққи, университет ижтимоий-маънавий ҳаётида фаоллиги учун олийгоҳ “Ташаккурнома”си билан тақдирланди.

Давоми олтинчи саҳифада.

ВАФО АҲЛИ УЙИН ОБОД ЭТСАНГИЗ

Жаннатмонанд юртимиз шаҳар ва қишлоқларига азму сафар этиб, дуоғўй отахонлару мунис онахонларни зиёрат қилиш, олийҳуммат, баргикенг халқимизнинг айна кунлардаги яратувчилик меҳнати билан яқиндан танишишда хикмат қўп.

“Буюқ келажигимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураимиз” мавзусидаги маданий-маърифий тарғибот гуруҳларининг Наманган вилоятидаги тадбирларида йўл оларканмиз, Тошкент — Андижон поездидаги гуруҳимиз ҳам турфа рангда товланаётган Чотқол чўққиларию мовий туман оғушидаги водийларни ортда қолдирганимиз сари ўнгу сўлда пишиқиб оқаётган Охангарон дарёси тўқинларидек мавжланиб бормоқда эди.

Кўп йиллар мамлакат радиосининг мусиқа таҳририя-тида фаолият олиб борган таниқли шоир Нуриддин Аминжонов жажжи телефончадан таралаётган “Шашма-қом” оҳангига сел бўлиб, ғоҳ қуй авжига монанд хир-гойи қилиб қўяркан: “Наманганга борганда сизни бир ажойиб инсон билан таништираман, — деб қолди. — Биласизми, ҳазрат Навоийнинг “Жунун водийсига...” деб бошланувчи ғазалининг куйини ким яратган?”.

Менинг назаримда бу ғазал Навоий бобомиз замони-дан буён ашула қилиб айтиб келинаётгандек эди. “Ҳазо-йин ул-маъний”даги тўрт девоннинг биринчиси — “Ҳаро-йин ус-сиғар”га 638-ғазал бўлиб кирган бу асарга девонга тартиб бериш чоғида шоир томонидан

Шаҳ эрмас партаве тушқач уйи ҳам, рахти ҳам куймак, Чу гўрестон гадойи сермагай шашми мазоримни — байти қўшилган. Ҳамсуҳбатимнинг гувоҳлик беришича, бугунги кунда машҳур ҳофизлар санъатига ғоятда кўркамлик бағишлаб келаятган бу

ғазалнинг куйини наманганлик Сайидхўжа Холдорхўжаев яратган экан. Асли касби шифокор бўлса-да, икки юз элликдан ортиқ миллий ашулаларимиз куйининг муаллифи Сайидхўжа ака айна кунларда саксон тўрт ёшда. У киши наманганлик жуда кўп ҳофизлар, жумладан, Ўзбекистон халқ артистлари Камолитдин Раҳимов, Ўринбой Нуралиев каби хонандаларга ҳам устозлик қилганини айтиб, шундай ажойиб инсон билан танишишга катта иштиёқ сездим.

Давоми олтинчи саҳифада.

Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон ёшлар
уюшмаси раиси,
Халқ ёзувчиси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ОЛТИ ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши биринчи саҳифада.

“Халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва қудратли бўлади” деган ғоя асосида аҳоли, айниқса, ёшларни тадбиркорликка кенг жалб этиш, оилавий бизнес ва касоначилик, томоққа ҳужа-лигини ривожлантириш учун янги им-коният ва преференциялар яратиб бе-риш, банклар томонидан имтиёзли кредитлар ажратиш, тегишли ташки-лотлар орқали зарур ресурслар еткази-б бериш тизими йўлга қўйилганини аниқ мисоллар билан кўрсатиш;

ижтимоий соҳада аҳоли бандлиги-ни таъминлаш, унинг реал даромад-ларини изчил ошириб бериш, ижти-моий ҳимоя ва соғлиқни сақлаш ти-зимини тақомиллаштириш, хотин-қиз-ларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги-ни ошириш, таълим-тарбия, илм-фан, маданият, санъат ва адабиёт, спорт соҳаларини ривожлантириш, ёшлар-га оид давлат сиёсатини самарали олиб боришга қаратилган ишларга алоҳида урғу бериш;

шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфаси тобора очилиб бораётгани, аҳоли учун намунавий лойиҳалар асосида арзон уй-жойлар ва инфратузилма тармоқ-ларини барпо этиш, кекса авлод ва-киллари, ёш оилаларни ҳар томон-лама қўллаб-қувватлаш, электр энер-гияси, тоза ичимлик суви ва табиий газ таъминотини яхшилашга қаратил-ган ишларни атрофлича ёритиш;

“Маънавият — энг таъсирчан ва қудратли курашимиз” деган тамо-йилга мувофиқ аҳолининг маданий савиясини юксалтириш, ёшлар ўрта-сида китобхонлик, жумладан, электр-рон китобхонлиқни ривожлантириш, их-жодкор хоҳлиқларнинг меҳнатини му-носиб рағбатлантириш ва уларнинг ютуқларини тарғиб этиш борасидаги ишларни кенг асқ эттириш;

қўлга киритган барча ютуқларимиз-нинг асосий омили ва мезони сифа-тида биринчи навбатда халқимизнинг фидокорона меҳнати, одамларимиз, авваломбор, ёшларимизнинг дунёқа-раши, сиёсий онги ва тафаккури ўзга-риб, фуқаролик фаоллиги тобора ку-чайиб бораётганини ҳаётий далил ва мисоллар орқали талқин этиш;

хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритиш орқали давлатимиз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш, **қўшниларимиз билан рақобат**

қилиш эмас, балки ҳамкорлик қилиш, минтақамиздаги муаммо-ларни биргаликда ҳал этиш тамой-илига асосан амалга оширилаётган кенг қўламли ишларнинг мазмун-мо-ҳиятини очиб бериш;

мамлакатимизда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталик, чегараларимиз дахлсизлигини асраш, Куролли Куч-ларимизнинг жанговар салоҳиятини кучайтириш, жаҳон миқёсида рақобат, қарама-қаршилик тобора бешафқат тус олаётган, радикализм, терроризм, экстремизм, “оммавий маданият” каби таҳдидлар кучайиб бораётган таҳликали замонда доимо огоҳ ва ҳушёр бўлиб яшаш, сафарбарлиги-мизни янада ошириш — бугун ҳаёт-нинг ўзи талаб қилаётган энг муҳим ва долзарб вазифамиз эканини кенг жамоатчиликка етказиш.

3. Республика комиссияси томонидан Қорақалпоғистон Республикаси, вило-ятлар ва Тошкент шаҳрида Мустақил-лик байрамига бағишлаб аҳолининг кенг қатламлари ўртасида маърифий ўча-рувлар, очик мулоқот ва суҳбатлар, ада-бий-бадий кечалар, маданий тадбир-лар ўтказиш мақсадида таниқли олим-лар, ихжодкор зиёлилар ва санъаткор-лардан иборат маънавий-маърифий тарғибот гуруҳлари ташкил этилсин ҳамда уларнинг аниқ режа асосида фа-олият олиб бориши таъминлансин.

4. Республика комиссияси ўз йиғи-лишларида белгиланган чора-тадбир-лар марказда ва жойларда қандай амалга оширилаётгани юзасидан ҳар бир ҳудуд, вазирлик ва идора раҳбар-ларининг ҳисоботларини мунтазам равишда эшитиб борсин.

5. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида ўтқа-зиладиган байрам дастурларини тай-ёрлашга оммавий томошалар бўйича юксак маҳорат ва тажрибага эга бўлган сценарист ва режиссёрлар, ёзувчи ва шоирлар, композитор ва балетмейстерлар, сахна расмолари, истеъдодли ёш ихжодкорлар, фольклор санъати вакилларидан иборат ихжодий гуруҳлар кенг жалб этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Мадани-ят вазирлиги Ўзбекистон Ёзувчилар ва Ўзбекистон Бастакорлар уюшмалари билан биргаликда юртимиз истиқлоли-

ни тараннум этишга қаратилган энг яхши кўшиқ ва мусика асарлари учун “Ягона-сан, муқаддас Ватан!” республика тан-ловининг якуний босқичини ўтказсин.

Танлов ғолиблари ва совриндорла-ри Мустақиллик байрами арафасида эълон қилинсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Мадани-ят вазирлиги “Қамолот” ёшлар ижтимо-ий ҳаракати ва Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси билан биргаликда ёш ихжод-чилар ўртасида Ўзбекистон Республи-каси Президентининг ёш истеъдодлар учун “Нихол” мукофотиға номзодларнинг республика саралаш босқичини ҳамда қўшма ижросидаги концерт дастури-ни август ойининг биринчи ярмида юқори даражада ташкил этсин.

8. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги Ўзбекистон Ёзув-чилар уюшмаси, Ўзбекистон Журнали-стлари ижодий уюшмаси, Ўзбекистон Бадий академияси, “Тасвирий ойна” уюшмаси ва бошқа тегишли ташкилот-лар билан биргаликда “Энг улғу, энг азиз”, “Сени қуйлаймиз, замондош!”, “Ранглар жилосида — она диёр”, “Ва-тан учун яшайлик!” каби анъанавий кўрик-танловларни юқори даражада ўтказишни таъминласин.

9. Белгилаб қўйилсинки, ўтказила-диган байрам тадбирлари:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда маҳаллий бюджетлар ҳамда ҳомиёлик хайриялари ҳисобидан; Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Рес-публикасининг Давлат бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблағлари ҳисобидан тенг улушлар-да қўлланади.

10. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий теле-радиокомпанияси, Ўзбекистон Мил-лий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ах-борот воситаларига Ўзбекистон Рес-публикаси мустақиллигининг йигирма олти йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориш тавсия этилсин.

11. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республи-касининг Бош вазири А.Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 27 июнь

КЎНГИЛЛАРГА ЗИЁ УЛАШИБ

Бугунги тезкор ҳаёт журналистдан изчил изланишни талаб қилади. Қаёққа қарамағ бир янгиликни кўрасиз. Юртбошимизнинг Қорақалпоғистон халқи билан сайловол-ди ўрашувиди мен ҳам қатнашдим. Ушанда ҳар бир элдо-шим қалбида улғу режалар, эзгу ниятлар бўй чўзди. Биз каби қалам аҳлининг эса зиммасига янги вазифалар юк-ланди. Уша хайрли ишларнинг самараси ўлароқ, Амуда-рёнинг Мангит шаҳри ҳам бугун қундан-қунга обод бўлиб бормоқда. Қўриб қўз қувонади.

“Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили” деб ном олган жорий йил ҳамюртларимизнинг ҳаётга қара-шини тубдан ўзгартирди. Аввало, масъул лавозим эгалари ишчанлик кайфиятида. Ҳар куни эрталаб раҳбар-ларимиз, маҳалла фаоллари уйма-уй юриб аҳоли билан мулоқот қилади. Ҳамманинг томоққасида ҳаёт қайнай-ди. Хайрли ишнинг қаноти бор дейи-шади, яъни ҳамма бир-бирининг яша-шига ҳавас қилиб тўқин ҳаётга интил-моқда. Ўн олти йилдан зиёд журна-лист бўлиб ишладим. Кейинчилик кас-бимдан узилмаган ҳолда хотин-қизлар қўмитасида фаолият юритдим. Айни пайтда “Баркамол авлод” болалар маркази директоринман. Мана, ёз бош-ланди. Ўқувчилар таштилга чиқиди. Бизнинг вазифамиз эса уйма-уй юриб болаларни турли тўғаракларга жалб этиш. Натижа ёмон эмас. Қундан-қунга турли тўғаракларга аъзо бўлаётган болаларнинг сони кўпаймоқда.

Юртимиздаги ислохотларга ҳолис ёндашиш бугун журналистларга катта масъулият юклайди. Юртбоши-миз ташаббуси билан ишлаб чиқилган 2017 — 2021 йил-ларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар страте-гиясида ҳам ахборот соҳасини ислох қилиш, ахбо-

рот ва сўз эркинлигини таъминлаш борасида муҳим ва-зифалар белгилаб берилди. Соҳамиздаги йўналишлар тағин ҳам ойдинлашди. Қалбимизда шу соҳада қилаёт-ган ишларимиздан қониқмаслик ҳисси пайдо бўлди. Чун-ки ёшларимизнинг маънавий оламни юксалтиришда, одамларнинг ҳаётга муносабатини ўзгартаришда, ҳар қандай янгиликка ҳалал бераётган эски қолип ва қараш-лардан ҳалос бўлишда оммавий ахборот воситаларида фаолият олиб бораётган журналистларнинг хизмати кат-та. Зотан, қалам аҳлининг ҳолис сўзи туфайли одам-ларнинг она юртга садоқати, ватанпарварлик туйғуси мустаҳкамланмоқда.

Президентимиз Шавкат Мирзи-ёев матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари қуни муно-сабати билан йўллаган табригдаги ги нутқида таъкидлаганидек: **“Қун-далик ҳаётимизнинг ажралмас қисми бўлган оммавий ахборот воситалари ҳақида сўз юритган-да, биз, аввало, доимо янгилик излаб, янгиликка интилиб, ҳаёт-нинг қайноқ нуқталарига кириб борадиган, ҳолислик ва ҳаққонлиқ, Ватан ва халқ ман-фаатларини биринчи ўринга қўядиган олижаноб ва масъулиятли касб эгаларини тасаввур қиламиз”**.

Шарафли касб эгалари — журналистлар одамлар хо-надонига нур, кўнглига маърифат олиб киради. Шундай дориларом қунларда ижод қилаётган эканмиз, жамият-нинг ижтимоий ҳаётида ҳаммаша фаол бўлмоқ ҳар бири-мизнинг бурчимиздир.

Хонимжон РАЖАБОВА,
Қорақалпоғистон Республикасида
хизмат кўрсатган маданият ходими

Муносабат

Бугун иймон-этиқод ва юксак маънавият тарғиботи ҳар қачонгидан долзарблигини замоннинг ўзи кўрсат-иб турибди. Дунёнинг базми мам-лакатларида нотинчлик, хунрезлик тобора ортиб бормоқда. Қасрларди-р ҳамон бегуноҳ одамларнинг умри завоёт топтоқда. Шу йилнинг 15 июн куни Юртбошимиз томони-дан “Ижтимоий барқарорлиқни таъ-минлаш, муқаддас динимизнинг со-флигини асраш — давр талаби” мав-зусида ўтказилган анжуманда айни шу масалаларга алоҳида урғу берил-

ди. Президентимиз нутқини тинглар эканман, бир неча марта кўзларим-га ёш қалқди.

Давлатимиз раҳбарининг “жиноят содир этган қимсаннинг ўзи — айбдор. Лекин ақа-укаси, ота-онасида не айб?!” Аксинча, уларни тўй-маъракаларга ча-қиринг! Уларни яккалаб, бўлиб таш-ламанг”, — деган сўзлари ҳар бир ин-сон юрагини ларзага солиши табиий. Бу, шубҳасиз, буюк инсонпарварлик намунасидир.

Шу билан бирга, тушунтириш иш-ларининг самарали олиб бориладиган

натижада Шайхонтоҳур туманида 300 дан зиёд алашгонларнинг қарийб 250 нафари тўғри йўлга қайтгани тилга олинди. Бу — бир тумanning ўзида шунча хонадонда тинчлик, осу-далик, хурсандчилик, келажакка ишонч ва Юртбоши ҳаққига дуо қилиш, демакдир.

Бизнинг Ватанимиздек жаннатмо-нанд юртни, бағрикенг халқни дун-ёда топиб бўлмайди. Тинчлик ва фа-

ТИНЧЛИК ВА ОСОЙИШТАЛИК БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Бошланиши биринчи саҳифада.

Корхоналарда 2017-2018 йилларда юк қўтариш қува-ти 100 тонна бўлган автокранлар ва қўп қаватли уй-жой-лар қурилишига мўлжалланган 8 тонналик кранлар иш-лаб чиқариш лойиҳалаштирилган. Мамлакатимизда тад-биркорлик соҳасига қаратилётган алоҳида эътибордан самарали фойдаланиб, жорий йилда корхонанинг экспорт ҳажмини 5 миллион долларга етказиш, Қозоғистон, Тожикистон, Туркменистон, Афғонистон каби давлатлар-га маҳсулот экспорт қилиш режалаштирилган.

Президентимиз корхонада ишлаб чиқарилаётган мах-сус техника воситалари ва ишлаб чиқариш жараёнини кўздан кечириди. Бу каби корхоналар мамлакатимиз саноати ривожланишининг асосий омилларидан бири эканини таъкидлади.

Корхонада ишлаб чиқарилаётган махсус техника тур-ларини маҳаллийлаштиришни кенгайтириш, келгуси беш йилга мўлжалланган давлат дастурини қайта кўриб чи-қи, махсус техника импортини қамайтириш, маҳаллий-лаштирилган махсус техникалар харидини қўпайтириш юзасидан мутасадди раҳбарларга тегишли топшириқлар берилди.

Ихтисослашган олий таълим муассасаларида кран ва махсус техникалар ишлаб чиқариш бўйича йилига 20-25 мутахассис тайёрлайдиган факультетлар очиш ва ёшлар-ни ўқитиш зарурлиги қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари шу ерда туманни ижтимоий-иқти-содий ривожлантириш бўйича амалга ошириладиган лойиҳалар билан танишди.

Туман ҳудудида жойлашган илм ва таълим муассаса-лари салоҳиятидан самарали фойдаланиш, аҳоли турму-ши учун қулай шароитлар яратиш, маззеларни ободон-лаштириш, лойиҳаларни молиялаштириш учун маҳаллий бюджет даромадларини ошириш, тадбиркорлик субъект-ларини қўллаб-қувватлаш ва экспорт ҳажмини кўпайти-риш масалалари муҳокама қилинди.

Шавкат Мирзиёевнинг Тошкент шаҳри сайловчилари билан ўрашувиди илгари сурган ташаббусига мувофиқ ахборот технологиялари соҳасида фаолият юритувчи Мирзо Улугбек инновацион марказини ташкил этиш, Ўзбе-кистон Фанлар академияси томонидан ишлаб чиқилган илмий-тадқиқотларни амалиётга жорий этиш бўйича ком-плекс дастурлар, тижорат банклари томонидан молия-лаштириладиган лойиҳалар тақдимотлари ўтказилди.

Ушбу лойиҳалар тумanning ишлаб чиқариш, экспорт салоҳиятини ошириш, янги иш ўринлари ташкил этиш ва одамларга қулай шароитлар яратишда муҳим ўрин тути-ши таъкидланди. Лойиҳа ташаббускорлари ва мутасад-дилар билан суҳбатда уларни амалга оширишни жадал-лаштириш, сифат ва муддатга алоҳида эътибор қаратиш зарурлиги қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академиясида бўлиб, у ердаги шароит-лар билан танишди.

Президентимиз жорий йил 9 февраль куни ички иш-лар органлари фаолияти, соҳадаги мавжуд муаммо ва камчиликлар, истиқболдаги вазифаларга бағишлаб ўтказ-ган видеоселектор йиғилишида ички ишлар идоралари фаолияти самарадорлигини ошириш, маҳаллий ҳокимлик-лар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари би-лан ҳамкорлигини янада такомиллаштириш, профилак-тика инспекторлари турмуш шароитини яхшилаш, соҳа-ни малакали кадрлар билан таъминлашга алоҳида эъти-бор қаратилди.

Ички ишлар тизимини тубдан ислох қилишнинг ҳуқуқий асослари такомиллаштирилди, тизим ходимларига янги вазифалар юклатилди. Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 10 апрелдаги «Ички ишлар органларининг фаолияти са-марадорлигини тубдан ошириш, жамоат тартибини, фу-қаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаат-ларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлашда уларнинг масъулиятини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги фармони ва 12 апрелдаги «Ички ишлар органлари фаолиятини янада такомиллаштиришга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»-ги қарори қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ака-демияси Марказий Осиёда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари учун кадрлар тайёрлаш бўйича энг йирик олий таълим муассасаларидан бири ҳисобланади. Академия Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 2 сентябрдаги қарори асосида ташкил этилган.

Академиянинг тўртта замонавий ўқув биноси, тинглов-чилар учун иккита ётоқхона, меҳмонхона ва бошқа зарур иншоотлари бор. Тингловчилар билан ўқув машғулотла-ри ўтказиш учун 18 маъруза зали, 150 ўқув аудиторияси ва ўқув-методик кабинет, учта спорт зали ва сув ҳавза-сини ичига олган спорт мажмуаси, теннис корти ва атле-тик тайёргарлик билан шуғулланиш учун спорт майдон-чалари, икки галереяли ўқ отиш тири, криминалистик полигон, энг замонавий компьютерлар билан жиҳозлан-ган 20 компьютер синфи ва бошқа иншоотлар мавжуд.

Тингловчилар 500 мингдан ортиқ нусхадаги ўқув, илмий, ижтимоий-сиёсий, махсус ва бадий адабиётлар, даврий нашрларни ўз ичига олган 4 кутубхона хизматидан фой-даланади.

Ҳақиқий вазиятга яқинлаштирилган шароитларда ама-лий машғулотлар ўтказиш учун академиянинг ҳарбий-дала ўқув маркази бор. Бу ерда 600 кишига мўлжалланган маъ-руза зали, ўқув синфлари ва бошқа иншоотлар мавжуд.

Давлатимиз раҳбари 2017-2021 йилларда ИИБ акаде-миясини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича лойиҳаларни кўздан кечириди. Соҳада юқори ма-лакали кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш,

сак, ажодларимизнинг илм-маърифат йўлида қилган улғу ишлари бир неча саҳифаларни тўлдирди. Биз иймон-этиқод, юксак маънавият ва маъри-фат эгалари бўлган буюк зотларнинг авлодларимиз.

Муҳтарам Юртбошимиз, “Шун-дай улғу зотларнинг зурриёдлари-миз, уларга муносиб авлод бўлиб, китоб ўқинг! Улғу бўлинг! Маъри-фатли бўлинг! Билимли бўлинг!” демоқда. Бу чақириққа ҳар бир ин-сон, ҳар бир мусулмон “лаббай!” деб жавоб бериши керак. Чунки ҳадиси

шахсий таркибнинг касб маҳорати, маънавий-маърифий, ҳуқуқий билимини ошириш борасида тегишли кўрсатма-лар берилди.

Президентимиз Мирзо Улугбек тумани ички ишлар бошқармаси қошидаги 8-шаҳар ички ишлар бўлими фао-лияти билан танишди.

Ички ишлар органлари тизимини комплекс ислоҳ қилиш, унинг тарқибий тузилмаларини оптималлаштириш зарурлиги таъкидланди. Ана шу вазифалардан келиб чи-қиб, ички ишларни халқимизга янада яқинлаштириш, жиноят содир этилишининг олдини олиш, профилактика тадбирларини кучайтириш мақсадида пойтахтимиз туман-лари ички ишлар бошқармалари қошида шаҳар ички иш-лар бўлимлари ташкил этилмоқда.

Мирзо Улугбек тумани ички ишлар бошқармаси қоши-даги 8-шаҳар ички ишлар бўлимида вояга етмаганлар ва ёшлар бўйича инспектор, тезкор вакил, суриштирувчи, паспорт инспектори, профилактика инспектори фаолият кўрсатади. Ички ишлар бўлими соҳага оид энг замона-вий компьютер ускуналари билан жиҳозланган. Бу Алишер Навоий, Бобур, Шукр Бурхонов номидаги, «Гўлзор», «Янги ҳаёт», «Катта қорасув», «Шўртепа» маҳалла фуқаролар йиғинларида яшовчи аҳоли осойишталигини таъминлаш, жиноятчиликнинг олдини олишда ўз самарасини беради.

Президентимиз 8-шаҳар ички ишлар бўлими ходими-лари билан мулоқот қилди, замонавий технологиялар бўйича амалга оширилаётган иш жараёни билан танишди.

Ички ишлар идораларини халққа яқинлаштиришдан мақсад жиноятчиликнинг олдини олиш, унинг асл сабаб-ларини аниқлаш, аҳолининг ҳуқуқ ва эркинликларини, тинч ва осуда ҳаётини таъминлашдан иборат, деди давлати-миз раҳбари.

Шу ерда «Автокон» — автомашиналарнинг давлат ра-қамларини автоматик аниқлаш ва қондабузарликларни қайд этиш махсус аппаратининг тақдироти ўтказилди. Йўл ҳаракати инспектори машинасига ўрнатиладиган ушбу махсус қурилма қондабузарлик содир этиб, жарима тўла-май юрган транспорт воситаларини бевосита ҳаракат жараёнида аниқлаш имконини беради.

Қурилмани янада такомиллаштириш юзасидан зарур кўрсатмалар берилди.

Шавкат Мирзиёев Катта қорасув маҳалласида ҳам бўлди.

Мамлакатимизда маҳалла институтининг ҳуқуқий асос-ларини мустаҳкамлаш, ваколати ва вазифалари қўламини кенгайтириш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви орган-лари билан ўзаро муносабатларини таъминлашга қарати-лаётган алоҳида эътибор самарасида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ижтимоий-иқтисо-дий ҳаётимиздаги ўрни ортиб бормоқда.

Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 3 февралдаги «Маҳалла институтини янада такомиллаштириш чора-тад-бирлари тўғрисида»-ги фармони билан мазкур тизим фа-олиятида янги тараққиёт босқичи бошланди, тузилма туб-дан ислох қилиниб, замон талаблари асосида такомил-лаштирилмоқда.

“Катта қорасув” маҳалла фуқаролар йиғинида олиб борилаётган ишлар бунга ёрқин мисолдир.

Маҳаллада турли миллат вакиллари яшайди. Капитал таъмирланган маҳалла маркази одамларни ўзаро яқин-лаштиришга, дўстлик, ҳамжихатлик, меҳр-оқибат фазил-латларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Фуқаролар йиғинида маҳалла раиси, котиб ва мас-лаҳатчилар, профилактика инспектори учун алоҳида хизмат хоналари бўлиб, улар замонавий ахборот-ком-муникация технологиялари, тегишли адабиётлар билан таъминланган. Турли китоблар, минглаб электрон адабиётлар базасига эга кутубхона аҳолининг бўш вақ-тини мазмунли ташкил этиш, айниқса, ёшлар ўртаси-да китобхонлик маданиятини кенг ёйишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Давлатимиз раҳбари маҳалла оқсозлари билан ёшлар тарбияси, аҳоли бандлигини таъминлаш, маҳаллада жи-ноятчиликнинг олдини олиш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида суҳбатлашди.

Маҳалла марказларида чойхона, новвойхона, «Гўзал-лик салони», дўхоналар, спорт ва болалар майдончалари бўлиши одамларнинг зарур эҳтиёжларини қондириш би-лан бирга, ҳудуддаги маънавий муҳит барқарорлигини таъминлашда ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Президентимиз маҳалла ҳаёти билан танишди. Маҳалла қошидаги «Кристалл» болалар рақс тўғараги иштирокчи-лари турли рақслар ижро этди.

Ёш истеъдодларга мусика асбоблари совға қилинди.

Уюшмаган ёшлар билан ишлашда аниқ тизимни йўлга қўйиш, уларни турли ёт ғоялар таъсирига тушиб қолиш-дан асрашда маҳалла етакчи ўрин тутиши таъкидланди.

Аҳоли билан доимий мулоқот ўрнатиш, фуқаролар осой-ишталиги ва хавфсизлигини таъминлаш, вояга етмаган-лар билан самарали ишлаш учун зарур шароитлар яра-тиш бўйича аниқ кўрсатмалар берилди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев раислигида Мирзо Улугбек тумани фаоллари, мутасадди ташкилотлар ва-килларининг йиғилиши бўлди. Унда аҳоли турмуш фа-ровонлигини янада ошириш, бандлигини таъминлаш мас-салаларига алоҳида эътибор қаратилди. 2017-2021 йил-ларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегия-си мамлакатимиз тараққиётини янги босқичга қўтариш-га хизмат қилаётгани қайд этилди. Ҳаракатлар страте-гиясида белгиланган вазифалар ижроси, туманни янада ривожлантириш бўйича амалга оширилиши зарур бўлган ишлар муҳокама қилинди.

ВАТАНИМ ДЕБ СЕНИ УЙҒОНДИМ

Бугун Жамила аянинг туғилган куни.

Кўни-қўшни, қариндош-уруғлар, ёру биро-дарлари аянинг хурсандчилигига шерик бўлишди. Ҳеч ким куруқ қўл билан келмади. Меҳмонлар аяни табриклаб, совғалар бериш-ди. Ҳамма тарқаган ая совғаларни бирма-бир кўриб чиқди ва чуқур хўрсиниб қўйди. Шун-дан сўнг шкафни очиб рўмолчага ўралган ал-ланимани олди. У бир пайтлар таомилга кир-ган аёллар қўл соати эди. Ингичка тасмали бежирим соатга меҳр билан қараб турган аянинг юз-кўзидан унинг учун бу соатнинг қадри-қиммати баланд экани сезиларди. Ая соатга шу тикилишда узоқ ҳаёлга чўмди.

Ўшанда Жамила жамалак сочи қизча эди. Ўшанда ҳам туғилган кунини нишонлаган эди. Хуришд акаси билгандек, унга қўлдан буён орзу қилиб юрган қўл соатини совға қилди. Шу-шу Жамиланинг қўлида доим шу соат бўлди. Мактабга борса ҳам, уйда рўзгор юмушларига қарашса ҳам, Ҳамиша унинг қўлида соати бўларди. Онаси Жамилани тил учиди: «Бу қиз қачон соатининг хуснига тўяр экан», деб койирди. Ҳар қалай жонидан ортиқ меҳрибон акаси берган совға.

Кундан-кун, ойдан-ой, йилдан-йил ўтиб Жа-мила улғайди. Турмушга чиқди. Ували-жували

бўлди. Одамлиги, меҳнатқашлиги, хушму-малалиги билан товарак-атрофнинг меҳрини қозongan Жамила ая бўлди. Шу боис унинг ту-ғилган куни байрамга айланиб кетади. Маҳал-ла-кўй, ёру биродарлари тўпланишиб, унинг хурсандлигига шерик бўлишни исташади. Бироқ уларнинг қаторида Хуришд акаси йўқ.

Хуришд акасини ўйласа, доим соатни йўқо-тиб қўйиб, роса излаган куни ёдига тушади.

СОАТ

Уй юмушлари билан овора бўлиб қаергадир беҳос қўйган соати Жамиланинг ёдидан кўта-рилиб қолди. Ҳар қанча изламасин соат топи-ла қолмади. Буни оғир йўқотиш билиб, Жамила кўз ёшларини тия олмади.

Жамиланинг ичкаверганини кўрган дадаси:

— Қизалоғим, бунча куйинмасанг, йўқолса йўқолибди-да, ўша матоҳ, — деди.

Акаси ҳам унинг куйинавермаслигини тайинлаб:

— Сиқилма, сингилжон, топилиб қолар, то-пилмаса, ўзим янгисини олиб бераман, — деди.

Ҳап соатда эмас эди. Ҳамиша сўянади-ган, тўғри маслаҳат берадиган акасининг совғаси йўқолганига ич-ичидан куяр эди-да, Жамила. Орадан йиллар ўтгач, бир куни Жа-мила ая сандиқ кавлаётди, бир бурчакда ётган соатга кўзи тушди. Уни энг азиз то-пилмадай олиб, кўзларига суртди. Беихти-ёр юзига ёш томчилари тушди. Чунки соат топилган вақтда жондан ортиқ кўрадиган акаси топилмасди.

Ҳозир соатга унчалик эҳтиёж йўқ. Кейин Жамила аянинг вақт билан белгилаб иш-лайдиган юмуши ҳам йўқ. Лекин йиллар да-вомида бироз эскирган ўша сариқ тусли соат ҳамон ардоқли, қадрли. Гоҳида ая ўзини айбдор ҳам сезади.

Нега, дейсизми? Акаси берган совғани йўқотиб қўймай вақ-ти-вакти билан соатга дам солиб турганида «Ундан бевақт ажралиб қолмасмиди», деб ўйлайди-да!

Гулмира ИСМОИЛОВА
1999 йил Сирдарё вилояти Боёвут туманида туғилган.
Гулистон давлат университети
қошидаги академик лицей ўқувчиси

ҚАНОТ

Сен СЎЗларга қанот бер,
Ишонавер,
улар учини билади,
Ҳа, учали, кўнгилга қалар учиб боради.
Бугун ерда айтган СЎЗларинг,
Ерда қолиб кетмайди,
Аввал Ҳаққа,
кейин Ҳалққа етиб боради.
Сен Сўзларга қанот бер...

ҲАСБИ ҲОЛ

Нурман....
Этагимдан ушла сен мени,
Атиргулнинг ўйларидаман.
Сен билмайсан, ҳар кеча, ҳар кун
Оймонининг тушларидаман.

МЕҲР

Меҳр қўзда, дея айтишар азал,
Меҳрли ниғоҳлар адосимиз-да.
Озроқ меҳр ила бир ширин сўзнинг
Қўйида минг ҳалак, гадосимиз-да.

Меҳрдан яралган инсоннинг ўзи,
Меҳр улашмоқлик қонимизда бор.
Меҳру муҳаббатта йўғрилса қалблар,
Дунё мунаввардир, ҳаёт бегубор.

Меҳр булогига айланинг сиз ҳам,
Одамлар талпинсин меҳрингиз сари.
Доимо сиз томон шошиб юрсинлар,
Сизга ҳавас ила боқсинлар бари.

Абдулла ШАРОФИДДИНОВ
1993 йил Жиззах вилояти Бахмал туманида туғилган. Жиззах давлат педагогика институти талабаси

ТАНДИР

Кулиб қарши олар ҳар куни,
Оташ юрак, ўт юраккинам.
Кел, бағримга босайин сени,
Юзим қорақуя бўлса ҳам.

Сен-ла онам тиллашган саҳар,
Ризқ бергувчим бетил, беминнат.
Улашасан бизга ҳар сафар
Кулча нону меҳр-муҳаббат.

ФАВВОРА

Булоқ каби қайнаб-жўшиб,
Отлади фаввора.
Куй янграса, раққосадек
Рақс тушмоқ-ла овора.

Қуёш боқар, фавворода
Пайдо булар камалак.
Гўёки у кийиб олган
Эгнига атлас қўйлак.

ЖИЛҒА

Мен жилғаман,
дарё бўлиб тошгим келади.
Эркин Воҳидов

Мен жилғаман,
Мен жилғаман.
Дарё бўлгим келади,
Дарёларга ҳавасдаман,
Тошиб-тўлгим келади.

Дарё бўлиш истаги-ла
Интилам мен олға.
Ахир, катта дарёлар ҳам
Бўлган бир пайтлар жилға.

Мен жилғаман!
Шоҳинур УСМОНОВА
1998 йил Тошкент шаҳрида туғилган.

Овозим мусиқа бўлар булбулга,
Сочларим шамолнинг севган бўйлари.
Бир ўпиб ҳаёт бахш этаман гулга,
О, нега хотиржам турар ўйларинг?

Осмонга ниғоҳинг қалайсан узоқ,
Юлдузни чиройли дейсан-а ҳануз.
Қўй, ахир, кўзларим бўлади тузоқ,
Ҳозир кипригимга илингар юлдуз.

Нурман...
Қўларимдан тутгин сен мени...
Атиргулнинг ўйларидаман.
Сен билмайсан, ҳар кеча, ҳар кун
Оймонининг тушларидаман.

Рухшона АШУРОВА
1991 йил Сирдарё вилояти Ховос туманида туғилган.

БУЮКЛИК

Ватан, сени яхши кўраман,
Сен мен учун қадрли, суюқ.
Менимча, сен ҳамма нарсадан
Буюкроқсан, буюкроқ, буюк!

Сен онасан, отасан, қондош —
Фарзандлари дардидан қуюқ.
Сен туганмас меҳрли қуёш,
Буюкроқсан, буюкроқ, буюк!

Жуда кўп гап айтавермайди,
Таърифнига сўз йўқдир етук.
Ватан, сени яхши кўраман,
Буюкликдан буюкроқ, суюк!

Нуржаҳон УБАЙДУЛЛАЕВА
1998 йил Андижон вилояти Бўз туманида туғилган.

Она тандир, билгин-ки шуни,
Сен-ла ҳар уй чиройли, кўркам.
Ҳеч буюмга алишмам сени,
Оташ юрак, ўт юраккинам.

Нилуфар АБДУРАХИМОВА
1999 йил Наманган шаҳрида туғилган. Наманган транспорт ва ижтимоий алоқа коллежи ўқувчиси

ТУЛКИВОЙНИНГ ҲАСРАТИ

(Болаларга)

Бунча ширин
Оҳ, оҳ, оҳ!
Бу хўрознинг овози.
Яқинроқдан тинглашга
Афсус, қўймайди Този.

Ўзим айёр дейман-у,
Гоҳо думим берар панд.
Шу сабаб аламиндан
Ялайман-да хўрозқанд.

БОЙСУН

Бойсун!
Бобомнинг қийшайган дала шийпони,
Момомнинг армони кўмилган туПРОҚ.
Қор, ёмғир ёгса-да, аммо пирираб
Ўчмаган, йўлларим ёритган чироқ.

Отамнинг бағридай кенгликлар, яна
Онамнинг ўрнида мўътабар она.
Азим чинорларинг соғиниб келдим,
Соғинчим варақча тўққанман, мана.

Бойсун!
Акамнинг кўнглидай мусаффо осмон,
Укамнинг меҳридай тутанмас дарё.
Саратон эритмаган қорларинг кўркам,
Дўшнингинг тўрт ярим ойдир гўё.

Ҳеч кимга айтмаган сирларим сенда,
Болалик яшриган қирларим сенда.
Илк севгим битмаган дил дафтаримда
Ва қанча севишган дилларим сенда.

Бойсун!
Тоабд кўксимда қадрли диёр,
Ҳарсангтошларингдай соғинч залвори.
Бир шоир ўғлингман, қабул эт, она,
Шудир муҳаббатим, кўнгил изҳорим!

Бойсун...

Яхёхон МАХМУДОВ
1988 йил Сурхондарё вилояти
Бойсун туманида туғилган.
Ўзбекистон давлат санъат ва маданият
институти талабаси

Бугун кўча гавжум. Бекатда ўтирар эканман, асфалт бетон орасидан йўл излаб, кўкка интилаётган ям-яшил майсаларнинг нақадар беғуборлигини ҳис қилдим-у, юрагимда қуёш порлади. Заррин нурлар ёдуси майсанинг митти соясини аниқ кўрсатар эди. Шу пайт мен гавжум кўчадаги шовқин-суронга мутлақо парво қилмай қўйдим. Майса билан ниҳоятги тўқнашган эди, майса билан юрагим тиллашган эди.

Бир гала боланинг тўпалангидан ҳаёлим капалак-дек учиб кетди. Ҳаёлим ўша болалар билан ёлғиз кетса рози бўлар эдим, аммо у ўзи билан митти майсани ҳам олиб кетди. Болалар майсани босиб, янчиб ташлашганини сезмадилар ҳам. Бечора майса, оёқ остида пай-ҳон бўлганингни билмай ҳам қолдинг... Бироқ миттигина бўлишинга қарамай, совуқдан қўрқмай, ҳаёта умид билан интилиб, тошларни ёриб чиққандинг. Қисқа вақт бўлса ҳам табассум билан яшнаб яшланг. Ниҳоятгина табассум билан ўзингга ром эдинг. Қалбимда бир умр муҳралини қолдинг. Чунки яшаш завқи, тириклик шукронаси, меҳр туйғуси, бокора борлиқни сендан ўргандим. Сени қалбимга ўтқазиб қўйдим. Токи, лоқайдилар сени босиб ўтолмасинлар.

Муқаддас САРИМСОҚОВА,
1998 йил Жиззах вилояти Ғаллаорол туманида туғилган.
Ғаллаорол саноат коллежи ўқувчиси

Сочма

Муқаддас САРИМСОҚОВА,
1998 йил Жиззах вилояти Ғаллаорол туманида туғилган.
Ғаллаорол саноат коллежи ўқувчиси

ПАЙЛАК

Якшанбада эрталаб
Бозорга тушди лайлак.
Сотиб олди ўзига
Бежирим оппоқ қўйлак.

Лекин шимга келганди
Омади ҳеч чошмади.
Ўзига мос бирорта
Лойингни топмади.

Азамат ХУДОЙБЕРГАНОВ
1992 йил Хоразм вилояти Гурлан туманида туғилган. ЎзДЖТУ талабаси

ДОСТОННИ ЎҚИБ

Тоғлар йўлини тоғ тўсди,
Муштга айланди қулоқ.
Айвонингни қор босди,
Аканг қани, Қалдирғоч?

Бир мунглиг овоз ўтди,
Чалинмаган соз ўтди,
Баҳор ўтди, ёз ўтди,
Аканг қани, Қалдирғоч?

Эшикда осиқ турар
Алп отининг тақаси.
Ёт элларда қолмайди
Мард сингилнинг акаси!

Ботир зоти ўлмайди!
Элга меҳри сўлмайди,
Сўлса — ботир бўлмайди,
Аканг қани, Қалдирғоч?

Етти йил — етти минг йил,
Алсиз ўтмайди даврон.
Боботоғда занг босган
Тўқсон ботмонли камон.

Эрта тоғни титратар
Эр йигит туғилади.
Ватанини Ватан дея
Асрор ботир бўлади.

Дадаҳон МУҲАММАДИЕВ
1989 йил Самарқанд вилояти
Пахтачи туманида туғилган.
“Китоб дунёси” газетасида ишлайди

ОНА ЮРТ

Теракин ҳам букаркан шамол,
Минг эгилиб, минг бор тик турдим.
Соғинганим қари мажнунтоқ
Бир кун ногоҳ синганин кўрдим.

Яхшиликлар қилдим ҳаммага,
Азиз жойини Ватан деб билдим.
Дунёни сайр этиб, онамга
Битта гул ҳам ололмай келдим.

Минг тиллолик бобом ўтити
Минг қадамда ҳар дам асқотди.
Севишни билмаган юраклар
Кўп кўрдим, йўлларда совқотди.

Ватан учун хизмат қилай деб,
Мусофир бир мусулмон бўлдим.
Кезиб-кезиб, онам бағридан
Иссиқроқ жой йўқ экан, билдим.

Ватан деган сўз таърифида
Қўшиқ кўрдим, кўрдим шеър, дoston.
Мен билганим асли Ватан бу —
Ота замин ва Она макон.

Хафиза АБДУМАЛИКОВА
1997 йил Тошкент вилояти
Бекобод туманида туғилган.
С.Х.Сирохидинов номидаги
академик лицей ўқувчиси

ТУЛ ҲАМТИРА ОЛМАТАН БОЛА

Корейс халқ эртаги

Қадимги замонда донишманд ва бахти-ёр бир ҳукмдор бўлган экан. Фақатгина ёши кексайиб бораётгани ва фарзандсизлиги унинг кўнглини дам-бадам безовта қилар экан. Кунлардан бир куни у: “Мамлакатда-ги энг тўғрисиёз ва виждонли болани топиб, уни ўзимга фарзанд қилиб оламан”, — деб ният қилибди. Шундан сўнг у ҳамма бола-ларга гул уруғини улашиб беришни бую-рибди-да:

— Кимда ким шу уруғдан энг чиройли гулни ундирса, ўша болани мен ўзимга ўғил ёки қиз қилиб оламан, — деб жар солдирибди.

Сон Ир исмли бир бола мамлакатдаги ҳамма болалар қатори гул уруғини олиб, яхшилаб парварिश қила бошлабди. Бирок ўн кун, ўн беш кун, бир ой ўтса ҳам унинг гултувакка эккан уруғи униб чиқмабди.

— Бу қанақаси бўлди? — деб ҳайрон бўлиб-ди у.

Охири Сон Ир онасидан сўрабди:

— Нима учун мен эккан гул уруғи униб чиқ-маяпти?!

Онаси ҳам бундан хавотирланиб юрган экан.

— Тупроғини янгилаб кўр қани, болам, — дебди.

Сон Ир гултувакни бўшатди, унга серунум тупроқ солибди-да, гул уруғини қайтадан экиб-ди. Бу сафар ҳам уруғ кўкармабди.

Олампахоҳ гулларни кўрадиган вақт яқинлашибди. Кўпчилик болалар ўзлари-га оро бериб, пардозланиб, гултувакда ўстирган гулларини кўтариб, подшоҳнинг кўриги бўладиган жойга равона бўлибди.

Кейин нима бўлибди, дeнг?

Нима сабаб бўлгани жуда ҳам қизиқ, ҳук-мдор қийғос очилган гулларга заррача ҳам парво қилмай, гул ўстирган бахтиёр бо-лаларнинг ёнгинасидан индамай ўтиб ке-таверибди. Унинг кўзларида чиройли очил-ган гуллардан завқланиб шодланишнинг учкуну ҳам кўринмабди. Шу пайт бир уй-нинг олдида бўш гултувакни кўтариб, йиғ-лаб турган Сон Ирни кўриб қолибди-да, йиғлаб турган ўша болани чақириб келиш-ни буюрибди.

— Нима учун сен бўш гултувакни кўтариб турибсан? — деб сўрабди у.

Сон Ир пиқ-пиқ йиғлаб, кунлардан бир куни

бировнинг боғидан эгасига билдирмасдан олма олганини, шунинг учун бўлса керак, қанча уринса ҳам гул уруғини кўкартира олмагани-ни айтиб берибди.

Бу гапни эшитган подшо Сон Ирни кўтариб олибди-да:

— Мана, менинг пок виждонли болам! — дебди.

Одамлар орасида ғала-говур бошланбди.

— Олампахоҳ нима учун гул-туваги бўш болани ўзига фар-занд қилиб олди?!

Шунда у бунинг сабабини тушунтирибди:

— Эй халойиқ, мен болаларга улашиб бер-ган гул уруғлари қайнатилган эди...

Шундан кейингина одамлар ҳукмдорнинг фикрини маъқуллашибди.

Ранг-баранг гуллар кўтариб турган бола-ларнинг юзи уятдан қизариб кетибди. Са-баби, уларнинг барчаси бошқа гулларнинг уруғини топиб, гултувакка экишган экан.

Оралхон САДАТДИНОВА таржимаси.
Қорақалпоғистон Миллий университети
журналистика факултети талабаси

Сирожиiddин Рауф “Йиғлаётган ой”, “Кўк гумбаз”, “Сиз менга кераксиз” шеърӣ тўпламлари, болаларга бағишланган “Ғалати мусобақа” китоби, жаҳон шеъриятидан таржималари ва долзарб мавзудаги бадий публицистик мақолалари билан танилган.

Шоир шеърларида ҳолатлар ва туйғуларнинг турфа ранглари, сўзларнинг хилма-хил маъноларини излаб топишга ҳаракат қилади.

Озодлик, мустақиллик соғинчи мавзусини Сирожиiddин Рауф “Устоз Икром Отамуродга” номли шеърда тун, тўлғоқ, тонг тимсоллари орқали ифода қилади. “Сукунат кўксиде кезади шовқин, Туркистон тунини тутмоқда тўлғоқ” сатрлари билан бошланган шеърда тазод санъатидан самарали фойдаланади шоир. “Т” товуши билан бошланувчи сўзлар аллитерацияси — бир хил товушларнинг такроридан ҳосил бўлган оҳанг уйғунлиги айни пайтда бир фикрни ўзгартирмай катъий сақлаш, бир ҳолатни таъкидлаш

ўсимликлар, тошлар, ҳатто жонсиз нарсаларнинг ҳам руҳи бор. Улар ҳам одамдек гаплашади, фикрлайди, дардини айтади. Фақат ҳамма одамлар ҳам уларни тушунмайди.

Маҳмуд Кошғарий бобомизнинг табиат ҳақидаги лирик шеърларини эсланг: киш ёз билан уришмоқчи бўлиб, бир-бирига қарши кўшин тузишади. Қор, муз, совуқ, лойгарчилик, очлик — кишининг лашкарлари, ям-яшил майсалар, гуллар, мевалар, тўкин-сочинлик, ҳароратли куёш — ёзининг лашкарлари... Оқибатда ёвузлик тимсоли бўлган

лаб қолди” дейишади. Энди лирик қаҳрамоннинг тахайюл майини сип-қоришини ва “хаёлимга ҳаялламай кел” деган сўзларнинг маъносини бир тасаввур қилинг. Жуда нозик ва гўзал ҳис тасвирланган.

Сирожиiddин Рауф кашф этган сифатнинг орттирма даражасининг янги формаси, сўз латофатига эътибор беринг:

Энг сара нигоҳинг менга бағишла,
Бир фахр кўксимда чечакдек унсин.
Куйида тазод санъати маҳорат билан қўлланган:

Бир оташ соғинчдан мулаб бораман.
Истиора санъатининг чиройли намунаси билан кўз ёши шундай тасвирланади:

Кўзимда шашқатор кўнглимнинг сели.
Қанотли сўзлар, ташбехлар, метафоралар, ташхислар устоз шоирлар ибораси билан айтганда, “увада камзулда биллур тугма”дек яраклайди: Бенаво ўтмағай даamlарин энди **Сепкил юзларига термулиб тушинг.** Сен борки боқийдир умримнинг тонги, **Эй, кўзда юз очган баҳорим менинг.** Ёки:

Чирқиллаб йўлингта интизор боқар
Умидим — ёлғизим, умидим — қушчам.
Сирожиiddин Рауф муҳаббат бу дунёда инсонни қамолотга элтувчи ягона қудратли куч, ҳаётда ягона наҳот фариштаси, одамни ёвузликдан муҳаббат кутқаради, деган фикрни чиройли тасвирлайди. Шеърни ўқиб, шоир кашф этган сўзнинг рангларида тасаввурингиз чарақлайди:

Куршолади довардак жангчи
Ўқлонда қолган
Энг сўнги ўқдек
Менинг ҳаётимга кераксан,
Севги!

Сўзнинг ранглари, рангларнинг сўзи билан Ватан суратини чизишни ният қилиб кўлга қалам олган Сирожиiddин Рауфнинг ижодий изла-нишларидан айрим мисолларни келтирдик, холос. Шоир инсон ҳис-туйғулари, орзу ва армонлари, эзгу тиллақлари суратларини ҳам сўзларнинг рангидан фойдаланиб маҳорат билан чизади. Айни пайтда шоир ҳамон изланишдан, сўз ранглариини излашдан тўхтаган эмас. Сўзнинг ранглариини ҳис этиш, унинг суратларини чи-зиш шоирнинг бахти, уларни ўқиб, томоша қилиб завқланиш аса, китобхон-нинг бахти.

Рустам МУСУРМОН,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган маданият ходими

БОБУР ҚОМУСИНИ ЎҚИБ...

Стоқхолмдан хат

Ўзбек халқининг доврғини бутун дунёга таратган улғ аждодларимиз билан фахрланамиз. Заҳириддин Муҳаммад Бобур шундай зотлардан биридир. Тошкентда таштилган “Заҳириддин Муҳаммад Бобур энциклопедияси” тенги кам сўз санъаткори ва подшоҳ Бобурнинг номини дунё бўйлаб яна бир маротаба машҳур қилди.

Бобур қомуси билан танишар экан-ман, кейинги ўн йилликларда Ўзбек адабиётшунослик илми ва ноширлик ишлари тобора тараққий топиб бора-ётганига қувондим.

Қомус Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти Ислам Каримов-нинг пайғоми (сўзи) билан очилган. «Бобур» энциклопедияси «Бобур номидаги халқаро жамоат фонди ташаббуси қўллаб-қувватлаган қўллаб бобур-шунос олимлар ва бобурсеварларнинг иштироки ҳамда фонд раҳбари Зокир-жон Машрабонинг саъй-ҳаракати натижасида юзага келган.

Чиройли муқованинг биринчи бетида китоб номи Бобур сурати билан безатилган, иккинчи бетида «Бобур-нома»нинг Ҳайдаробод қўлёзмаси бошланғич саҳифасидан парча фото-си берилган.

Китобда Бобур ҳаёти, унинг сиёсий, ҳарбий, адабий ва илмий меросини ёритиш, ўзи ва сулоласига тегишли асосий моддий ёдгорликлар ҳақида маълумотлар бор.

Ҳозиргача нашр бўлган бошқа шахсий энциклопедиялардан бу китоб-нинг фарқи шундаки, уни илмий клас-сик услубда универсал энциклопедия, яъни илмий маълумотнома тарзида яратилиш мақсад қилиб қўйилган.

Тахир хайъатининг азъоси Абдул-ла Аъзамов китоб муқаддимасида таъ-кидлаганидек, “Бобурнома”да ўндан зиёд фан соҳасига оид маълумот мав-жуд. Асар ҳозиргача йигирмага яқин тилга таржима қилинди, уни ана бошқа тилларга ўғирши давом этмоқда.

Китоб матни тугагач, қуйидаги мав-зулар бўйича иловалар берилган:

1-иловада Заҳириддин Муҳаммад Бобур исмининг кирилл ва лотин алиф-босидаги турли нашрларда ёзилиши;

2 - иловада Бобур ҳаёти ва фао-лияти мавзуда ёқланган диссерта-циялар ва уларнинг муаллифлари рўйхати;

3 - иловада Бобурнома хроноло-гияси;

4 - иловада Заҳириддин Муҳаммад Бобур асарларида арабча иборалар ва жумлалар(сўзлар, оят ва ҳадислар) араб ва кирилл ёзувларида берилган;

5 - иловада Бобур асарларининг Ўзбекистонда нашр этилиши;

6 - иловада Бобур энциклопедия-сининг сўзлиги кирилл ва араб ёзув-ларида берилган.

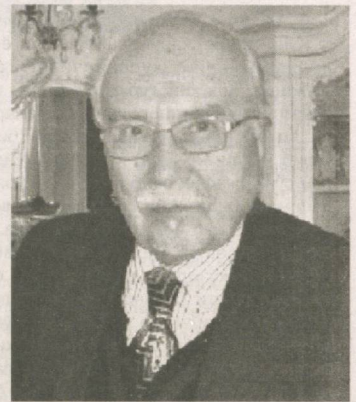
Улардан кейин исмлар кўрсатки-чи ва қисқартмалар рўйхати келти-рилади.

Афғонистонлик бобуршунослардан Шафиқа Ёрқин ва устод Муҳаммад Ҳалим Ёрқин исмлари мақола, хари-та, библиографик маълумотлар рўйха-тида зикр этилган.

Китоб сўзбошиси шундай ибора-лар билан тугатилган: атоқли бобур-шунос, илмий ҳақиқатни излаш йўлидаги холис фаолияти учун сох-та айблов билан қатагон қилинган Александр Николаевич Самойлович

бундан бир асрча аввал “Урта Оси-ёлик Юлий Сезар — Заҳириддин Му-ҳаммад Бобурнинг асарларини нашр этиш, таржима қилиш ва ўрганиш шарқшунослар учун бурч, шараф ва саодатдир”, деб ёзган эди. Олим-нинг бу сўзлари ҳамон долзарбли-гича қолаётгани шубҳасиз.

Энциклопедияда Бобур ҳаёти ва асарларига тегишли ҳужжатлар, расм-лар ва хариталар берилган.

Энциклопедияда Бобур халқаро жамоат жағфармасининг хорижий мамлакатлар — Олмония, Россия, Ҳин-дистон, Япония, Хитой, Афғонистон, Покистон, Озарбойжон, Венгрия, Қозоғистон, Қирғизистондаги бўли-лари, уларнинг таъсис йиллари ва раҳбарлари зикр этилиб, Швеция Стоқхолмда 2014 йил ташкил топган бўлим раиси Абдулҳаким Шаръий Жузжоний маърифий қилинган ва бўлим жамоатчилиги асосида фаолият олиб боради, деб таъкидланган.

Энциклопедия охирида инглиз, рус ва араб тилларида хулосалар берил-ган ва китоб япон тилига «Бобурно-ма»нинг таржимони ва ношири про-фессор Ёйжи Манонинг энциклопедия ҳақида билдирган фикрларининг инг-лиз, ўзбек ва рус тилларида таржи-маси билан тугаган.

“Заҳириддин Муҳаммад Бобур эн-циклопедияси» шакл ва дизайни, ўз ичига олган кенг қамровли тарихий, илмий, адабий мавзулар ва библио-график маълумотлар нуқтаи назари-дан ҳозиргача Марказий Осиёда тен-ги йўқ бир илмий қомус ва ҳақиқий доират ул-маориф сифатида билим дунёсига тақдим этилган.

Абдулҳаким Шаръий
ЖУЗЖОНИЙ,
Стоқхолмдаги Бобур културий
анжумани раиси, юридик фанлар
доктори, профессор

ИСТЕЪДОДСИЗ ОДАМ ЙЎҚ

Сафар Остонов «Ўзбекистон ово-зи» ва «Голос Ўзбекистана» газе-та-лари бош муҳаррири, устоз журна-лист. Мунаввар кунларнинг бирида ўзимнинг «Борлигини билганлар» шеърӣ тўпламини қўлтиққа қисиб, хонасига қилиб бордим. Салом-алик-дан сўнг, китобимни унга узатдим. Сафар ака китобни varaқлаб, кўз югуртираркан, деди:

— Мен ҳам ёшлигимда шеър ёзган-ман. Талабалик пайтларимда тахри-риятларга қатнаб, муҳаррирларнинг бошини оғритганимиз. “Тошкент бино-кори”, “Тўқимачилар овози” деган га-зеталарда бир-иккитаси босилган

ҳам. Бундан илҳомланиб, “Тошкент оқшоми” газетасига, ўша пайтда машҳур бўлган адиб Ўткир Хошимовнинг хо-насига кириб борганман. Қўлимда руҳкада ёзилган тўртта шеър ва «Бир тола сочинг қўлимда» деган шингил ҳикоя бор эди. Устоз менинг ғарибгина қўлёзмаларимни шошил-май ўқи чикди. Ҳикояни каттароқ асар ёзганимизда «еди-риб юборсангиз бўлади», деган самимий мулоҳаза билан қўлимга қайтариб берди. Шеърлардан бирининг икки-учта сатри тағига чиғиб, сўроқ белгисини қўйди-да, «Шу қатор-ларни қайта ишлаб келсангиз, газетада берамиз», деди.

Табиийки, хафа бўлдим, Ўткир акаданмас, шеърни кўнғил-дагидек ёзулмасидан, шеър ёзиш қўлимдан келмаган-нидан. Хонадан чиғиб, йўлак бўйлаб кетаётсам, эски бир челака кўзим тушди, ичиде қороз йиртиқлари, сигарет-нинг гижимлаб ташланган қутисини кўрдим. Шу ерда бир лаҳза туриб қолдим. Ҳаёлимга келган фикрни қилдим — асраб олиб келган қўлёзмаларни йиртиб-йиртиб шу чела-ка ташладим. Қўлимдан келмаган ишга нима қиламан уриниб, деган хулосага келгандим. Ўшанда енгилтақлик қилдимми, шоир бўлишимга ишонадими, билмайман.

Эҳтимол, ўша «Она» сарлавҳали шеърни тоқат билан қайта ишлаб келганимда «Оқшом»да чиғиб, илҳомланиб кетардимми? Лекин шоирликка даъвогарликдан воз кеч-дим. Ўзи, тўғриси, халигача билмайман, одам шоирликка даъвогар бўлиб шоир бўладими ёки ёза-ёза шоир бўлга-нини ўзи билмай қоладими? Айримлар «шеър ёздим», деб тахририятта-тахририят югурди юради. Ўқисангиз, юрак-ка жиз этиб тегадиган бир сатр нари турсин, сўз ҳам то-полмайсиз. Лекин шундай шеърлар чиғиб туради, газе-таларда, китобларда. Бундайлар устма-уст китоб ҳам чи-қаради. Юриш-туришдан шоирликка даъвогарлиги се-зилиб туради. Ҳатто овозига ҳам бошқачароқ-салобат-лироқ оҳанг беришга ҳаракат қилади.

Хар хил шоир, шеър кўп, албатта. Шеър ўқимганда кун-ним йўқ бўлса керак. «Жаҳон адабиёти», «Шарқ юлдузи», «Тафаккур»да, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати»да доим ўқиб бораман. Шеърӣ тўпламларини ҳам, кани, нима деп-ти, қандай ёзибди, қандай ноёб сатрни топибди, деб кизи-қасиз-да. Баъзан ўқиб хурсанд бўламан, баъзан шу ҳам шеърми, деб оғриниб қоламан.

Сўзни илоҳий неъмат десак, шеърятни гўзал, озода, муқаддас бир бўстон, десак, бу бўстонга қадам қўйиш учун кишининг ўзи ҳам, дили ҳам, сўзи ҳам тоза бўлиши керак! Кишида истеъдод бўлиши керак, деб ўйлайман.

Бирок, тан олиш керак, би-ровга шеър ёз ёки ёзма, деб буйруқ бериб бўлмайди, бу кўнғил иши. Яширмайман, ҳозир ҳам ёзиб тураман. Бировга кўрсатмайман. Лекин нега ёза-ман?... Баъзида одам ўзи билан ўзи ёлғиз гаплашгиси келади. Дардинги ўзингга айтасан, ди-лингга айтасан. Ўзингни ёлғиз ҳис этсанг, оҳиз ҳис этсанг, ал-дансанг, нимадандир хурсанд бўлсанг, баъзан, хаётда бўлади-да, ёлғонлар орасида қолиб кет-ганингни ҳис этсанг, кўнғил туғ-ёнга келади. Шундай пайтда

юрагингни ўзингга очгинг келади... Нималарнидир қора-лайман.

Сўнгра Сафар ака пастга энгашиб, тортмадан сарға-йиб кетган бир папкани олди-да, стол устига қўйди. Йил-лар сарғайтирган қоғозларда тугатилган, тугатилмаган, тўрт қатори ёзилиб-ёзилмаган шеърлар...

— Ўн йиллардан ошди, — дейди Сафар ака. — “Спорт” газетасида бош муҳаррир эдим. Бир куни ёнимга шоғир-ди Кўчкор Норқобил кириб келди. У «Саодат» журна-лида ишларди. Ўша кун беш-олти шеърни машинкада кўйирти-риб, стол устига қўйган эдим. Кўчкорнинг уларга кўзи туш-ди-да: “Ака, барибир шеър ёзаётган экансиз-да?”, деди ажабланиб. “Буларни шеър деб бўлмайди, булар менинг кечинмаларим, ўзимга ўзим нималардир демоқчи бўлган-ларим”, дедим. Кўчкор қўлёзмаларни ўқиб чиғиб: “Ака, бу шеърлардан икки-учини танлаб,

“Саодат”да берамиз”, деди. “Қўйинг, одамни шарманда қилман”, деб юр-дим шошганимдан. Ўқиганлар устимдан

кулмасин, деганман-да. Кўчкор тақлиф айтди: “Сафар ака-ни биз журналист, публицист сифатида билардик. Лекин у шеър ҳам ижод қилиб тураркан, қаршилигига қарамай шеърларидан намуналар беришга қарор қилдик, деймиз. Ахир, оддий ишчи ҳам шеър ёзиши мумкин-ку!”...

Хуллас, у шеърларни олиб кетди, бир ҳафтача ўтгач, сурат сўради, тартиб шундай, деди. Мен бугун-эрта деб суратга тушолмадим, бир ойна вақт ўтди. Бу орада Кўчкор “Саодат”дан бошқа тахририятга ўтиб кетди. Мен енгил нафас олдим. Яна бир тўғри иш бўлди, деб ўйладим.

Ўйлаб кўрсангиз, истеъдодсиз одамнинг ўзи йўқ. Яратган ҳар биримизга ҳар соҳада истеъдод берган. Кимдир яхши расмчи ёки шоир бўлиши мумкин. Кимдир сартарошлика қобилият кўпроқдир. Кимдир ошпазликка, тўри йўл тан-ласа, кимдир машҳур ёшт терувчи, кимдир ҳамшира, чевар ёки тадбиркор бўлар донги кетган. Агар улар сохта шон-шухратга учиб, бошқа соҳаларга ўзини урса, адашиб, алда-ниб умрини ўтказиб қўяди. Қўлингдан келмаган ишга осил-либ, кўпчиликнинг соясига юргандан кўра, Худо берган қоби-лиятини ишга сол, ўзингга мос ишни танла, барака ҳам, обрў ҳам топасан, деган ҳаёлларга чўмаман.

Шеърят ҳақида қад кетса, шуларни ўйлайман. Шу боис Ўткир Хошимовдан, Кўчкор укамдан миннатдорман. Шундай гаплар, шоир. Китоб учун раҳмат!

Шодмонкул САЛОМ
суҳбатлашди.

“УЛУҒ БАХТИМ, ОНАЖОН!”

“Замира — том маънода ҳалол шоира. Унинг шеърларида-ги энг яхши хусусияти: уларда туپуриб турган самимийлик, шакл ва мазмунда оҳорилиқдир. Кўнғилдаги ҳис-туйғуларини ўқувчилан яширмайди, балки ўқувчини ўзининг сирдо-шига айлантириб олади, унга дардини айтиб руҳи енгил тор-тади”. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Алининг бу фик-ри Замира Рўзиева шеърлари моҳиятини яхши очиб беради.

Замира ижодида, айниқса, аёл ва онани улуғловчи шеър-лар алоҳида ажралаб туради. Бу бежиз эмас. Боиси — аёл бор-ки, одам мунаввар, ҳаёт гўзал ва фараҳбахш. Шоиранинг она ҳақидаги шеърларида лирик “мен” манаман деб кўзга ташла-ниб туради. Масалан, унинг “Дарёдил...” шеърини олиб кўрай-лик. Шеърда она сиймоси ўзгача суратлантирилади. “Дарё-дил онанинг меҳридан масрур” лирик қаҳрамон “кунлари беғубор”, гўзал болалик оналарини она сиймосида кўради. Бо-далигини соғинч билан эслайди:

Онам ўриб қўйган сочим бир қарич,
Учига бойланган пиялиқлари оқ,
Дадам олиб берган қовушчан гарч-гурч,
Қувончига шерик латта кўнжорқ.

Шеър китобхонда кўтаринки кайфият уйғотади. Уни беғу-бор болалик, онанинг иссиқ бағри сари чорлайди. Бирок қаҳра-мон эътироф этганидек, “Ўша бахтиёрлик”ни соғинади, из-лаб тополмайди. Чунки лирик “мен” учун “қушлар қанотиға осилиб учган”, “ариқ сувларидан ҳовучлаб ичган” ўша он-лар чексиз бахтли дамлар эди.

“Кечинма онанг зиёратига” шеърда туйғулار бутунлай ўзгача. Оналарни қачон зиёрат қилиш мумкин? Уларни со-ғинмаслик, йўқламаслик мумкинми? Она дийдорини дунёда нимага тенглас мумкин? Шеърни ўқирканда, беҳиётёр шу саволлар борлигини қамраб олади. Шоира:

Фурсат етмайди, соатлар шитиб,
Дунёнинг ташвиши, юмуши минг хил.
Энг аввал мунтазир бир дийдора чоп,
Кечинма, онаннинг қошига шовил

дея сизни она ҳузурига чорлайди. Дарҳақиқат, фурсат — ганимат, вақт эса учур. Шунинг учун орзулар армонга ай-ланмай туриб дунё ташвишларию минг хил юмушларни ортга ташлаб “Энг аввал мунтазир бир дийдор” зиёратига борган маъкул. Шунинг учун шоира китобхонни “Оғрисанг, оғригинг ичиде ёнган, Жонингга жон тутай дея тўлгонган, Қамолнинг ҳақдан тилаб уйғонган” онасининг қошига шо-шилишга даъват этади.

“Онажон” шеърини оналарга битилган мадҳия десак янглишмаймиз.

Жон инсор айлаб умр этган тақдим, онажон,
Борлигингиз бор мўлким, ганжу қандим, онажон.
Меҳрингизга не қиёс, дарёми, денгизми хос,
Мискингина чехрангиз улғу бахтим, онажон.

Шоиранинг “Чанқовузи ҳой сулув”, “Ўзбекоғим қизлари”, “Онажоним”, “Рухсорини рўмолида тўсган қиз”, “Меҳрингиз-ни саодат деб суйиб яшар” каби шеърларида ҳам бахт, гўзал-лик, садоқат ва эзгулик тимсоли бўлган аёллар, уларнинг меҳру вафоси ва барча шарқона фазилатлари тараннум этилган.

Онадан айрилиш нақадар оғир. Бу сўнбат қанчалар оғир-лиги шоиранинг “Онажоним энди йўқдир” шеърда ўз ифо-дасини топган.

Онажоним энди йўқлар, йини бор,
Йиғлама деб алдаб кетди, қайтмади.
Юрагимга тўлган дардингиз тини бор,
Минг захматдан бирон ҳасрат айтилди.
Шамолда дув тўқилганок тудтайман,
Дили чок-чок сўқилган ношудайман.

Нега дунё бунча қоронғу? Неге булутлар ҳам кўз ёш тўқмоқ-да? Неге лирик қаҳрамоннинг юраги тўла дард — шамолда тўқилган оқ тудтай... Чунки энди уни силаб-сыйпалаган, эр-калаган қўллар соҳиббаси “Йиғлама” деб алдаб кетиб, қайт-мади. Энди лирик қаҳрамон ўша қўллар меҳрини соғинмоқ-да, уни ечимни йўқ тугунлар қўймамоқда. Шунданми, у “Қай-дан топай болам деган меҳрини, Мени эрта улғайтирди бу кунлар” дея изтироб чекмоқда.

Фолклорга меҳр-муҳаббат, унинг анъаналаридан мадал олиш Замира Рўзиева ижодининг етакчи принципларидан биридир. Шу боис, у “Аёлга қасида” шеърӣ муқаддимасидаёқ она алла-сининг сеҳру жозибаси ҳақида муболага билан қўйлайди:

Нигоҳларини муҳаббатди, меҳридир,
Айтар сўзинг олов тафли, сеҳрлайдир.
Аллаларинг орзу, ором қўшиғидир,
Тебратганинг келажакнинг бешиғидир.

Шоира ҳамма вақт халқ ижодидан баҳрамани бўлиб ижод қил-ган. Унинг соҳа ва равон, аниқ ва лўнда мисралари, халқона ўхшатиш ва сифатлашлари, тўлиқ қофиялари бунинг далилларидир. Турмуш воқеалари, ташвишлари, кишиларнинг орзу-уйла-ри, халқ ривоят ва афсоналари, мақол ва маталлари Замира Рўзиева ижодида айнаан ана шундай ҳаётӣй хулосалар шеърӣй шаклларда ифодаланади. Шу орқали шоира замонанинг мураккаб муаммоларига муносабат билдиради.

Салимхон МИРЗАЕВА,
филология фанлари доктори, профессор

Ўзбекистон рус академик драма театри ижодий жамоаси мухлисларини яна бир янги томоша билан хушунд этди. Таниқли драматург Иван Вырыпаев асари асосидаги икки кўринишдан иборат мазкур спектакл Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Михаил Каминский саҳналаштирган. Мухаббатни тараннум этувчи асарига муаллиф Шарқ файласуфи Кори ал-Музинининг куйидаги сўзларини эпиграф қилиб олган: "Вақтдан мантқиқ ахтариб овора бўлманг. Зеро, вақтда мантқиқ йўқ. Вақтин мантқиқий йўл билан тушунтиришга интиланг. Бундай қилиб бўлмайдди. Фақат икки нарсга бор: муҳаббат ва яна муҳаббат". Асар қаҳрамонлари шу сўзларга доимо содиқ қоладилар. Асар муаллифига Михаил Рошинининг ўтган асрининг етмишинчи йилларида ёзилган "Валентин ва Валентина" асари туртки берган. Лекин Вырыпаев қаҳрамонлари учта: Валентина, Катя, Валентин.

Бу уч қаҳрамон ёшлигидан бир-бирига муҳаббат қўйган. Ўз муҳаббатига, орзу-ниятига эришиш учун ҳар бири исталган тўсиқни енгилган қодир. Спектакл давомида улар билан ўн саккиз, қирқ ва олтинчи ёшларида учрашамиз.

Валентин ўн саккиз ёшида айрим сабабларга кўра Валентина билан эмас, Катя билан турмуш қўради. Лекин қалби, вужуди доимо Валентина билан. Режиссёр Михаил Каминский

ярақлаб туради. Валентин ва Валентинанинг биринчи бўлган, энг бахтли соҳиблари ва орзу-ниятлар... Ўз дугонаси Катя Валентинини муҳаббатига ишонтариб, ортидан эргаштириб кетиши... Йигирма йилдан сўнг, Валентиннинг ўлимидан олдин Валентина билан охириг учрашуви...

Актриса Валентинанинг ўтмиш ва келажигини, кеча ва бугунини шу қадр тасвирчан ижро этадики, томошабин беихтиёр унга ишонади,

шининг мазмун-моҳияти "ҳар бир куним муҳаббат ва хузур-ҳаловатда ўтсин", деган шир билан йўғрилган. В.Сидорованинг 18 ёшли Катяси тоза қалб эгаси. Унинг Валентина муҳаббати чакмоққа ўхшади. Йигирма йил Валентин билан кечирган умрини ўрта ёшли Катя (Екатерина Белова) аста-секин одатий турмушга айлантириб қўяди. Бундан кейинчалик ўзи ҳам афсусланади.

Турмуши шунчаки кун ўтказишга

ниятларидан айрилиб, йигирма йил бирга яшаган дугонаси — рақибдан бу сўзларни эшитган, шунақанги алам-аччиқ билан инградики, зал бундан ларзага келади. Саҳна асарининг асосий мағзини очиб берувчи бу ҳолат воқеаларга нукта қўйгандек бўлади.

Ўн саккиз ёшли Валентин образини Александр Попов, қирқ ёшлигини Максим Фадеев талқинида кўрамыз.

Томошабин Валентин билан спектаклнинг биринчи қисмида танишган бўлса ҳам, унинг ички олами, дарду

Талқин ва таҳлил

ташвишларини иккинчи қисмда билиб олади. Валентин анчайин мураккаб образ. Йигирма йил Катя билан яшаган бўлса ҳам, Валентина билан ўтказган юлдузли оқшомларини, айниқса, сир-синаотга бой биринчи бўласини ҳеч унутолмайди.

Спектаклнинг жамоатчилик кўригида иштирок этган ҳамкасбларимиз Мухаббат Тўлаҳўжаева ва Шухрат Ризаев Максим Фадеев яратган Валентин образини фожий деб баҳолаб, асарнинг бадиий-ғоявий, фалсафий ечими айнан шу шўрпешона инсон тақдир орқали узиш-кесил ҳал бўлишини таъкидладилар. Бу фикрга қўшилган ҳолда, Максим Фадеев яратган Валентин образини ҳаракатдаги вулкан билан таққослагим келади. М.Фадеев моҳир ва ақлли актёр. У ўзининг ижрочилик куч-қудратини яхши билади ва бундан ўта оқилона фойдаланади. Унинг Валентини юқори пардаларда сўзламайди, лекин юрак тўфонлари кўзларида намоён бўлади. Салкам ярим умр Катя билан ҳаёт кечириб, катта инсоний қалбини, одамларга меҳр-муҳаббатини йўқотмайди. Лекин ўша сирли биринчи бўлса аста-секин Валентин (Фадеев) қалбини кемириб боради. Афсуски, ҳар қандай кенг қалб ҳам баъзан чидаш беролмай, портлаши мумкин...

Спектакл сўнггида муҳаббат ишқиде ёнаётган учта катта қалб эгаси бир-бирларининг кўзларидан тутиб оппоқ бўлутлар томон учиб кетадилар.

Ҳар қандай спектаклда мутахассислар кўзига айрим камчиликлар ташланиши табиий ҳол. Лекин мазкур саҳна асарининг ютуқлари, тез-тез ижодкорларнинг меҳнати, эъланишлари, ноёб топилмалари баъзи нуқсонлардан кўз юмишга ўндайди. Театр раҳбари, режиссёр Бахтиёр Ҳамидов ва Михаил Каминскийга, жамоага янги ютуқлар тилаб қоламиз.

Аҳмаджон РАҲИМОВ,
санъатшунос

ЖЕНИСБЕКНИНГ ЖОНУ ЖАҲОНИ

Болалик давримда "Майсаранинг иши" операсини, "Тошболта ошқ" комедиясини, "Чол ва денгиз" қиссаси, "Икки дил дostonи" (Комде ва Мудан) радиоталқинларини ва яна бир қанча санъат асарларини кўп марта лаб мириқиб тинглаганман.

Айниқса, "Майсаранинг иши" операси юрак-юрагимга сингиб, соҳир овоз соҳиби Карим Зокировнинг "Мулладўст" арияси менга ёд бўлиб кетганди. Ҳозир ҳам ичимда Карим Зокиров овози жаранглаб туради. Орадан кўп йиллар ўтдики, ўша ижрони соғиниб, кўнсаб юраман. Радио ва телевидениега интиқ қулоқ тутаман. Ўша "Майсаранинг иши" ҳеч тўлиқ берилганини эшитмайман. Наҳотки, олтин заҳираларда операнинг нодир ёзувлари сақланмаган бўлса, дея хавотирланаман.

Яқиндан бери ёш операчи йигит Женисбек Пиязов пайдо бўлди-ю, менда авжли ижроларга умид ўйғонди. Ниҳоят, салкам юз йил деганда маҳоратли ижрочи Карим Зокиров овози ва аънанасини мардонавор давом эттиришга қодир опера санъати устаси саҳнани забт этди! Тўғри, кейинги йилларда ўнлаб яхши операчи йигит-қизлар майдонга келди. Санъатимиз ривожига уларнинг ўзига хос ютуқлари, ўринларини инкор этмаган ҳолда, эътироф этиш лозимки, Ж.Пиязовнинг салоҳияти ўзгача.

Шу йил 13 май куни пойтахтимизнинг "Истиклол" мулоҳаза муболага бўлмас. Концертнинг бетакрор ва жозибали чиқишида атоқли опера устаси Исмоил Жалилов раҳбарлигидаги Ўзбекистон симфоник оркестри ва унинг таркибидagi хор ғуруҳининг ҳиссаси катта. Концерт ютуғини таъминлаган омиллардан яна бири Женисбекнинг ўзидagi ҳазил-мутуйбага мойил, ишини сидқидилдан бажарган Алибек Кабдурахмановнинг дирижёрлиги бўлди.

Женисбек билан дуэт қуйлаган Ўзбекистон халқ артисти Насиба Абдуллаева хонанданинг истеъдоди ва истикболи ҳақида шундай деди: "Ҳали шундай замонлар келадик, Женисбек Пиязов Ўзбек опера санъатини жаҳоннинг энг улкан саҳналарида намойиш этиб юрганида: биз шундай улуг санъаткор билан бир саҳнада ёнма-ён туриб дуэт ижро этганмиз, дея фахрланамиз".

Дастурни томоша қилиб ўтириб шундай моҳир санъаткорларимиз кўпчилига, улар билан бир замон ва маконда тинч-осойишта яшаётганимизга шукроналар айтдим, беихтиёр, кўз тегмасин, уларни асраб-авайлаш керак, деган кечинмалар ўтди кўнглимдан. Шундай кайфиятда айрим мулоҳазалар ҳам тугилди. Ватанимиз истеъдодлар, ижодкорлар мамлакатини, талантлар кўп, лекин улар орасида Женисбекка ўхшаш улкан истеъдод соҳиблари кам. Шу сабаб уларни асраб-авайлашимиз лозим.

Женисбек Пиязов кейинги пайтларда Миллий телеканалимиз шоуида бошловчилардан бири сифатида иштирок этмоқда. Унинг дилкашлиги ва ҳазилкашлик фазилатлари, албатта, бундай телетомошалар учун айна мудао. Бироқ Абдулла Каҳҳор: "Адабиёт — атомдан кучли. Атомнинг кучини ўтин ёришга сарфламаслик керак", деганидек улкан истеъдоднинг кучини ҳам майда-чўйдаларга сарфламаслик лозим. Женисбек феномени бундай шоулардан баланд турмоғи жоиз. Унда ҳазил-мутуйба қобилияти бўлгани билан, барибир, қизиқчи даражасига туша олмайдди. Табиийки, улоқни қизиқчи олиб кетади. Натижада, санъаткорнинг обрўйига путур етди. Талантни фақат давлат ва жаҳият эмас, балки биринчи навбатда унинг эгаси асраб-авайлаши мақсадга мувофиқ. Сўзимиз сўнггида Женисбекка янада юксак ижодий парвозлар тилаб қоламиз.

Нусратулло ЖУМАХҲА,
филология фанлари доктори

МУҲАББАТ, ЯНА МУҲАББАТ...

спектаклни метафора асосига қуради. Яъни томошабин икки ярим соат давомида бугунги кундан ўтмишга, ўтмишдан келажакка, келажакдан яна бугунга шўнғиб, қаҳрамонлар билан бирга яшайди.

Салкам ўн йил бурун мазкур газета саҳифаларида Ўзбекистон халқ артисти Афзал Рафиқов рус драма театри саҳнасига буюк Олим Ҳўжаев, Шукр Бурҳонов ҳамда Наби Раҳимовнинг доғишмандлик ва миллий театр ижрочилиги мактабига хос хусусиятларни олиб кирганини эътироф этганди. Бугунги спектаклда шу аъналар ривожини кўрдик. Бу бебаҳо мерос, айниқса, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Марина Турпищева ва Ольга Володина ижросида яққол кўзга ташланди.

Саҳна асари Валентина (М.Турпищева)нинг истиғфори билан бошланади. Айтиш керакки, бу қаҳрамон асарнинг ички ҳароратини белгилаб туради. М.Турпищева икки актёрдан фарқли равишда Валентинанинг 18, 40 ва 60 ёшлардаги даврларини ўзи ижро этади ва ҳар сафар томошабин уни бенуқсон ижрода кўради.

Уй олдидagi ҳовлида сочилиб ётган кузги япроқлар (рассом Сергей Чернов) томошабинга илиқ кайфият бахш этиб туради. Шу асно Валентина (М.Турпищева) 60 ёшлик таваллуд кунини нишонлаётганини маълум қилиб, ҳикоясини бошлайди.

Назаримизда, М.Турпищева машаққатли изланиш жараёнларини бошдан кечирган. Чунки у яратган образ майда қимматбаҳо тошлардан тузилган маржонни эслатади. Шу сабабли актриса томошанинг бошидан охиригача томошабин кўз ўнгиди олмосдек

ҳамдард бўлади. М.Турпищеванинг пластикаси, хулқ-атвори, ҳис-туйғулари ифодаси, ҳатто сўзсиз ҳолатлари томошабин нигоҳини саҳнага михлаб қўяди. Актрисанинг маҳора-

ти, унинг ички руҳияти чуқур драматизмга эга образ яратишига асос бўлган. Валентинанинг "Муҳаббат лоқайдликини хуш кўрмайди, унга эришиш учун борлигинг, бор вужудинг билан курашмоғинг керак", деган сўнгги сўзларини томошабин чуқур ҳаёжон билан тинглайди. Асар муаллифи ва режиссёр Валентина киёфасини нозик, енгил талқинларда яратган бўлсалар, Катя образини кескин зиддиятлар жараёнида тасвирлайдилар. Актрисалар Василика Сидорова, Екатерина Белова ва Ольга Володина ижросидаги 18, 40 ҳамда 60 ёшли Катя ҳаёти ва турму-

Актриса бу ҳолатни Валентина (М.Турпищева) билан мулоқот ва муносабатларда, кескин ва шиддатли тўқнашуларда муваффақият билан очиб беради. "Валентиннинг ўлими бизни бирлаштирди, сени уйимга олиб кириб, бир хонада сен билан йигирма йил яшаб, тўнлари овоз чиқармасдан кўзёш қилиб, сенга — муҳаббатим ўғирисига юрагимнинг бир бурчагидан жой берганимга афсусланаман. Сени жуда ҳам ёмон кўраман", деган сўзларни Катя (О.Володина) орқича ҳис-туйғуга берилмай, оддийгина айтади. Валентина Турпищева эса етишолмаган ёридан, орзу-

ОРЗУЛИ ДУНЁ

"Ўзбеккино" Миллий агентлиги қошида ташкил этилган "Киноактёр" труппаси америкалик ёзувчи Теннесси Уильямсининг "Ёввойи ҳайвонлар учун шиша қафас" пьесаси асосида "Бир кунлик бахт" номли янги спектаклни томошабинларга тақдим этди. Драматург, публицист, педагог, икки қарра Пулицер мукофотига сазовор бўлган Т.Уильямсининг мазкур асарини труппа раҳбари, режиссёр Сайфилдин Мелиев саҳналаштирган.

Спектакл мавзуси долзарб, унда умуминсоний ғоя илгари сурилган. Мавзуга мос муҳит, декорация, психологик паузалар, гитаралар тарталган жонли оҳанглар томошабинга ёқади. Саҳна тўридаги айланма илгакда қариқизнинг келинлик қўйлаги ва орзулари илинган. Атрофдаги оппоқ пар ёстиқларга ёввойи ҳайвонларнинг сурати қора рангда тикилган, улар киз қалбидagi ушалмас орзу-ўйлардан дарак беради. Қизи севган йигити билан орадан неча йиллар ўтиб, бир хонадонда учрашиб қолганидан хурсанд она шам ёқади. Аммо бу рамзий ёруғлик жуда заиф ва кўп ўтмай сўнади. Саҳнада, асосан, оқ-қора ранглардан фойдаланилган. Топилмалар, рамзий жиҳозларнинг бари томошанинг бадиийлиги ва фалсафий ечимига хизмат қилади.

Актриса Изроҳат Муродова — Она қизининг ногиронлигини яшириб, унинг бахти учун ҳаммадан кўпроқ курашиб яшаётганини маҳорат билан намоён этолган. Мағрур қадамлари, эгик боши аччиқ қисматиши ашираётганини англайди. Гитарачи йигит билан ижро этган қўшиқларидagi самимилик, жонли хониш томошабини ўзга дунёга бошлайди, қаҳрамоннинг яширин дарди ва қувончини ошқор қилади.

Томошага келинг

Ногирон қиз — Илмира Раҳимжонованинг мунгли нигоҳлари, бежго ҳаракатлари, зўрға сўзлаши армонга айланиб бўлган орзусидан, оёғи каби чўлтоқ ҳаётидан томошабини оғохлантириб туради. Бир умр кутиб, умид қилиб, ҳаёлида авайлаб келадиган йигити бошқа қисматни танлаган. Соф муҳаббат етим бўлиб қолган. Актрисанинг маъсум боқишлари, яширин дардлари билан боғлиқ туйғулари беихтиёр томошабини ларзага солади.

Актёр Фарҳод Худойбердиев ука образини ўзига хос қиёфада саҳнага олиб чиққан. Бир том остида бахтиқаро икки аёл — она ва оланнинг ёлғиз сунчи бўлган ўғил қаддини кўтаролмай қолган, турмуш ташвишларидан чарчаган, ниҳоятда дардчил. Актёрнинг ўзига хос ижро услуби, онасига қарата: "Ой, мен бақириб сўзлаганимизда эмас, аста пичирлаб гапирганимизда кўпроқ кўркаман", дейишда ўзаро муҳаббат туйғулари чиройли ифодаланган.

Меҳмон ролидаги Эркин Бозоров тарбияли, келишган, истарали қиёфада намоён бўлади. Унинг қизга муносабати оддий ва ҳаётий. Бахту саодат мана шу хонадондаги оддийлик эканини тушунгани сари шиддатли замон оқимиға тушиб қолган сомон парчасидек яшаётганини ҳис қила бошлайди. Содда ва самимий қиз билан хайрлашаётганида суюқлиси берган шарфони бўйнига иларкан, ўзи билан бирга унинг соф туйғуларини ҳам олиб кетаётганини томошабин сезиб туради.

Хулоса қилиб айтганда, "Киноактёр" труппасининг изланувчан жамоа сифатида шахллангани маданий ҳаётимизда муҳим воқеадир.

Достонбек РАҲМАТУЛЛАЕВ

Янги нашр

Фафур Гулом номли янги наشريётматбаа ижодий уйи томонидан чоп этилган "Бошлангич гижжак сабоқлари (1-китоб)" ҳамда "Гижжак сабоқлари (2-китоб)" ўқув қўлланмалари мусиқа таълимида муҳим аҳамиятга эга. Гани Худоев тайёрлаган мазкур китоблар раван тилда ёзилгани боис гижжак сирларини нафақат ўқитувчи қўмағида, балки

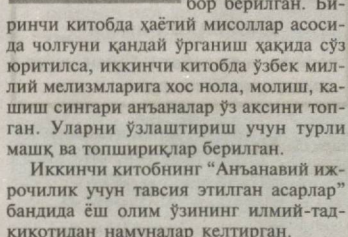
ГИЖЖАК САБОҚЛАРИ

ки мустақил ўзлаштиришда ҳам жуда қулай.

Муаллиф устозлар аънанасини давом эттирган ҳолда бугунги кун талабидан келиб чиққан: ижро имкониятларини очиб берувчи ҳар бир усул ва машқларни олдинги адабиётлар билан солиштириб, мустиқл усул-лубни яратолган. Бу икки қўлланма Болалар мусиқа ва санъат мактабларининг академик ижро йўналиши ўқув дастурига таъяниб яратилган бўлса-да, уларда аънавий ижрога ҳам алоҳида эътибор берилган. Биринчи китобда ҳаётини мисоллар асосида чолгуни қандай ўрганиш ҳақида сўз юритилса, иккинчи китобда ўзбек миллий меллизмлариға хос нола, молиш, қашш сингари аъналар ўз аксини топган. Уларни ўзлаштириш учун турли машқ ва топшириқлар берилган.

Иккинчи китобнинг "Аънавий ижрочилик учун тавсия этилган асарлар" бандида ёш олим ўзининг илмий-тадқиқотидан намуналар келтирган. Ўқув қўлланма Болалар мусиқа ва санъат мактаблари учун мўлжалланган бўлса-да, ундан бугун ўрта махсус касбхона коллежларидан тортиб олий таълим маъсасасининг махсус курсларида ҳам фойдаланилмоқда.

С.ЖУМАЕВ

"SAN'AT"

2017 йил, 2-сон

Журналининг янги сон санъатшунослик фанлари доктори К.Оқилованинг Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев Россия Федерациясига биринчи расмий ташрифи доирасида ўтказилган "Нукус хазинаси" кўргазмасига бағишланган "Саҳнадаги Лувр: коллекция тарихи ва унинг ўзига хослиги" номли мақоласи билан бошланади. Унда А.С.Пушкин номидаги тасвирий санъат музейида намойиш этилган миллий меросимиз намуналари мисолида Нукус давлат санъат музейи тарихи, бу ерда сақланган авангард санъати жамламаси ҳақида сўз юритилган.

Журналининг ушбу сонидида "Ўзбекистон миниатюра санъати: аънава ва замонавийлик"

мавзудаги давра суҳбати, М.Юсупованинг "Мовароуннахр ва Хуросон миниатюраси — ўрта асрлар мактабларининг мезморий жиҳатларини ўрганиш манбаси", З.Раҳимованинг "Даврон Тошев ижодида Бухоро миниатюра мактаби аънаваларининг тикланиши" сингари Шарқ миниатюраси тарихи, унинг замонавий бадиий жараёндаги ўрни ҳақидаги талқиқотлар ёритилган. Шунингдек, ўқувчилар А.Ҳакимовнинг "Нодир Норматов: барҳаёт бисот", Н.Аҳмедованинг "Ўз-ўзини англаш", З.Садуллаеванинг "Хунарадан — санъатгача...", З.Рашидованинг "Ўзбек фото санъатининг замонавий тили: реализмдан концептуал фотоартачча" сингари мақола ва талқиқотлари билан ҳам танишишлари мумкин.

Дилфруз САЙФУТДИНОВА

"МОЗИДАН САДО"

2017 йил, 2-сон

Журналининг ушбу сониди музейлар кунига бағишланган мақолалар, лавҳалар, талқиқот ва топилмалар ҳақидаги маълумотларга кенг ўрин берилган. Илк саҳифада буюк аждоғимиз Амир Темур таваллуд муносабати билан "Соҳибқирон улғайган диёр" номли мақола ёритилган. З.Аҳмедованинг "Зафарнома"нинг саҳнавий талқини", Р.Турсунованинг "Опера санъатида Амир Темур қиёфаси", Ф.Азизованинг "Қатарлаги Темуррийлар даври ашлари", М.Аҳмедованинг "Халқ мейморилиги аънавалари", Б.Израеванинг "Маърифатпарварларнинг "Қўмақ" уюшмаси" каби мақолаларида юртимиз тарихига доир қизиқарли маълумотлар берилган.

З.Ҳакимовнинг "Музей — тарихий хотира манбаи", Ж.Исмомованинг "Музей тараққиётининг устувор йўналишлари" каби мақолаларида музейлар аҳамия-

ти хусусида сўз юритилса, Б.Тургунов ва А.Улмасовнинг "Далварзинтепа: талқиқот ва топилмалар", Ф.Қурбоновнинг "Варахша грифонлари", Р.Қаюмов, Х.Самаров ва М.Базуровнинг "Қадимий Самарқанд донишманди", Ш.Насриддиновнинг "Ғойибназар қози мадрасаси" каби мақолалари диёримизда амалга оширилаётган талқиқотлар ва янгиликлардан хабар беради. Юртимиздаги тарихий масканлар ҳақида ҳикоя қилувчи Д.Санированинг "Исфохон рассомчилиги мактаби", О.Остонованинг "Зарафшон воҳаси ҳунармандчилиги", Н.Назаровнинг "Лақайлар этномаданияти" каби мақолалари ҳам ўқувчиларга манзур бўлади, деб ўйлаймиз.

Юлдуз ЎРМОНОВА

Бошланиши биринчи саҳифада.

(Шу ўринда айтиш жоизки, устоз Абдулла Ориповнинг "Аёл" шеъри қаҳрамонлари тақдирга бағишланган ёзган "Сабр онаси" номли эссе-қиссасида Иккинчи жаҳон уруши жангдошларидан қайтмаган Амир Диевнинг кечинмаларини тасвирлашда оқорида тилга олинган ғазал мазмунидан таъсирланган эдим).

— Акам Акрамхўжа қори раҳматли ёшлигидан тугма ногирон бўлиб, ашула айтишни жуда хуш кўрарди, — деб ҳикоя қилади Сайидхўжа ота. — Мен ҳам акамга қўшилиб болалигимдан қўшиқ куйлаб катта бўлганман. Аъзамхон Сайидхонев деган устозимиз бўларди. Шу киши бизга, жуда ёш бўлсак-да, ашула айтиш йўллари, саз чалиш сирларини эринмасдан ўргатарди. Уйда машҳур шоирларнинг ғазал девонлари, шеърӣ китоблар бўларди. Ўтган аср қирқ саккизинчи йилнинг куз ойлари эди. Ўшанда ўн тўрт ёшдаман. Устозимиз уйдан лотин имлосида босилган бир китоб олиб чиқди. Кириллчани биламан-у, бироқ лотинчада у қадар тез ўқий олмайдим. Китобни ва-рақлаб кўриб, бир шеър устида тўхтадим. Унинг биринчи мисрасини бир амаллаб ҳижжалаб бўларди:

Жунун водийсига мойил кўрармен

жонӣ зоримни.

Мумтоз ғазалларни кўп ўқиб, уларнинг ички оҳангини топишга иштиёқим зўрлиги тўғайлими, бирдан ҳаёлимга шеър мазмунига мос оҳанг келди. Сўнгра қолган мисраларни ҳам ўқидим. Акрамхўжа акамнинг хотираси кўчли эди — мен ўқиган ғазални бутунисича ёдлаб олди. Топилган куй эса устозимизга ҳам манзур бўлди.

— Сиз ўшанда бор-йўғи ўн тўрт ёшда бўлсангиз, айна ўйнаб-куладиган вақтингиз, маҳзун руҳдаги ғазал мазмунини қандай илғадингиз, қандай қилиб унга мос куй топишга муяссар бўлдингиз. Ақл бовар қилмайди?!

— Энди, сизга айтсам, қори акам иккимизни беш-олти ёшмиздан бошлаб, қолхоз райси отга мингаштириб, қор кунни далага олиб кетарди. Уруш йиллари эди, оддий зогора нон ҳам кўзга тўғий. Меҳнатга яроқли эркак зоти борки, фронтда. Даладаги чопиғу оғир ўроқ иши фақат аёллар, ёш қизлар, келинлар, кексалар гарданига тушган. Эртадан кечгача

ҳориб-толиб ўроқ ўрган, кетмон чопган одамларга маънавий мадад керак эди. Улар тушлик қилаётган маҳал биз икки ака-ука танбур-даторни тингирлатиб, билган ашулаларимизни айтиб, таскин-тасалли бўлардик. Ахир бирининг эри, бирининг фарзанди фронтда жон олиб-жон бераётган, айримларидан машъум "қора хат" келган, яна бирлари домдараксиз кетган оғир замон эди... Кимнидир севган ёри, фарзанд соғинчи ўртаса, яна ким-

дилар, балки ёзган шеърларимизнинг арузга тушмайдиган жойларини тахир ҳам қиладилар", дейди Рухияхон. "Сайидхўжа ота шифокор бўлиш билан бирга кўп йиллар Наманган тумани "Олвализор гуллари" халқ ансамблига раҳбарлик ҳам қилганлар", дейди Уктамоӣ. Улар дарёдил устознинг ноёб истеъдоди билан халқимиз маданияти ва санъатини юксалтиришга бекиёс хисса қўшганини эътироф этишар экан, истиқлол даврида Ўзбекистон Рес-

айни шу оҳангда куйлаб юганида бир сафар Комилжон ҳофизнинг Тошкентдаги концертига тушиб, ҳайратда қолади. Айрим жузъий фарқларини ҳисобга олмаганда ҳар иккиси бир-бирдан беҳабар ҳолда айна бир хил оҳангини топиб куйлаганларни шунчаки тасодиф эмасди.

— Шеър ва ғазалларни эътибор билан ўқисангиз, мумтоз ғазалиётимиз водийсига сафар қилгандек, уларнинг оҳангини қийнамай топасиз, — дейди Сайидхўжа ота. — Чун-

ВАФО АҲЛИ УЙИН ОБОД ЭТСАНГИЗ

нидир жигарларининг доғу ҳасрати адоӣи тасомом қилганди. Биз бола бўлсак-да, ҳижрон доғини ички туйғумиз билан юракдан сезар, ҳис этардик. Болалигимиз боис айтаётган ашулаларимиз сўзини чуқур идрок этмаган бўлсак-да, улар эшитганларга, айниқса, катта ёшдаги кишиларга сеҳрли таъсир кўрсатишидан ҳайратга тушардик. Қўпична аёллар, қиз-жувоилар кўзида халқа-халқа ёш кўрардик. Улар ашулаларимизни тинглаб, бир лаҳзага бўлса-да, дарду ҳасратини унутгандек бўларди, йиллаган кўзларда нур жилваланди. Балки шундай ҳолатлар бизни эрта улғайтириб, улуг Навоийнинг армонли мисраларига оҳангдош куй топиш насиб этгандир?!

... Фалак зулми бадал қилди

хазон бирла баҳоримни.

Сайидхўжа акамнинг ёши саксондан ошган бўлса-да, оғир байтларни ҳам осонгина куйлайди. Овозидаги сеҳр, оҳанг қатларидидаги жозиба ҳайратимизга ҳайрат қўшади... Мен эса ўн тўрт ёшнинг ажиб сеҳри ҳақида ўйга толаман. Михаил Лермонтов айна шу ёшда ўзининг машҳур "Мактуб" шеърини битган.

Замин мўъжизалар берару бизга
Эвазига фақат ҳайрат сўрайди —
деб ёзади Қайсин Қулиев.

Сўхбатимиз қизигандан қизийди. Наманганлик истеъдодли шоирлар Дилбар Бону, Руқияхон Ғозиева, Уктамоӣ Холдорова бири қўйиб иккинчиси Сайидхўжа ота истеъдодининг ҳали кўпчиликка ноаён қирралари ҳақида гапиришадди. "Отaxonнинг ўзлари ҳам шеър ғазал ёзишга моҳир", дейди Дилбар Бону. "Нафақат ёза-

публикасида хизмат кўрсатган маданият ходими фаҳрий унвони билан тақдирланганини айтишганда Сайидхўжа Холдорхўжаевнинг юз-кўзларида нур жилвалангандек бўлади.

Нуриддин Аминжонов гурунгимизни келган жойидан улаб кетади:

— Булар ака-ука иккаллари Навоий ғазалларини тўй-маъракаларда куйлаб юришадди. Ёш бўлишлари-га қарамай, Фаргона водийсининг кўп шаҳар ва қишлоқларида ўтадиган уста санъаткорларнинг давраларига ҳам тез-тез чорлаб туришадди уларни. Бир сафар Кўкондаги тўйда ака-укалар "Жунун водийси"ни ижро этишганда марҳум Расулқори Мамадалиевнинг унга ишқи тушиб қолади. Сўнг ашула Расулқори ҳофиз ижодий бисотидан мустаҳкам жой олиб, радио ва ойнаи жаҳон учун ҳам ёзиб олинади. Машҳур ҳофиз қаерда шу ашулани ижро этса, куй муаллифи номини ҳам айтишни қанда қилмайди. Ҳазрат Навоийнинг "эрмиш" радиодли ғазали асосидаги ашула ҳам шу тариха оммалашган. Бу ашулаларни ака-ука ва уларнинг устози Аъзамхон Сайидхонев ҳамма давраларда биргаликда куйлаб юришган. Махтумқули қаламига мансуб "Ҳар нодонга айтма дарду сирингни..." мисраси билан машҳур бўлган ашулани Комилжон Отаниёзов ўзгача куйлайди. Сайидхўжа ака ҳам

ки истеъдод билан ёзилган шеърнинг куйи унинг ўзи билан бир пайтда туғилади. Оҳанг ўз-ўзидан, балки ғойибдан ҳаёлингизга келиб куйилгандай бўлади. Ҳамза шеъри билан айтиладиган "Ўхшайди-ку" ашуласи оҳангини ҳам шу тарзда топанман. Фақат Таваккал Қоди-

ров куйнинг бошига озгина қўшимча қўшган... Бундан қирқ беш йил муқаддам республиканинг нуфузли газеталаридан бири Тошкентдаги "Баҳор" концерт залида бўлиб ўтган "Марҳаб, талантлар" телевизион фестивалининг якуновчи концерти ҳақидаги "Талантлар сарҳашмаси" мақоласида: "Наманганлик ҳаваскор Сайидхўжа Холдорхўжаев созандагина эмас, балки ижодкор ҳамдир. Концертада у ўзи яратган "Дилистоним менинг" куйини танбурда чалиб, муҳлисларга завқ улашди", деб ёзганди.

— Акангизни-ку айтдингиз, балки ота-боболарингиз орасида ҳам шундай куйчи хонандалар ўтгандир?... — сўрайман мен.

— Ҳа. Ўтишган. Дадам раҳматли давраларда шоир Бобо Равшандан, яъни Бобораҳим Машраб ғазалларидан айтиб юрган эканлар.

Улуг айём арафасидаги мулоқотимизни, ҳазрат Навоий куйлаган "Вафо аҳли уйин обод этиш"га менгаб, Тошбулоқдан қайтар эканмиз, барчамизнинг ҳаёлимизни бир ўй чуллаган эди. Сайидхўжа ота Холдорхўжаев икки юз элликта мумтоз ашула ва миллий қўшиқларимиз мусиқалари муаллифи экан. Қадимда бўлганидек, жуда кўп куйлар нотага ёзилмасдан, шундайи-ча халқ оғзаки ижоди намуналари каби тарқалиб кетаверган. Шу сабабдан Радио уйи томонидан магнит тасмаларига ёзилган жуда кўп ашулаларнинг оҳанги муаллифи сўралганда "халқ куйи" деган биттагина жавоб билан қаноатлиб қўяверганмиз. Аслида миллий тарққийнинг бугунги мезонларидан туриб қаралганда ҳар бир ижод намунаси муаллифи номини аниқ айтмаслик маданиятдан эмас. Ўзбекистон Бас-такорлар уюшмаси ҳам бу жараёнга бефарқ қарамаслиги керак, деб ўйлаймиз. Уюшма ташаббуси билан Сайидхўжа ака Холдорхўжаев каби биз билан бир даврда яшаётган халқ бастакорлари ва маш-шоқлари яратган куйлар ҳам махсус ноталарга олиниб ижодкори кўрсатилган ҳолда чоп этилишининг аллақачон вақти етган. Бунинг учун муаллифларнинг ўзлари ташаббус кўрсатиши керак, деб қўя

роқ, ҳар ҳолда инсофдан бўлмас. Ахир, қанчадан-қанча махсус музика билим юрларимиз, олий таълим даргоҳларимиз бор. Уларнинг талабалари, санъат оламига энди кириб келаётган ёшлар у ёки бу ашуланинг матни ва мусиқаси муаллифи ким эканини аниқ билиши ва шунга қараб ўз маҳоратини ошириши зарур эмасми?

Мурод АБДУЛЛАЕВ,
"Ўзбекистон адабиёти ва санъати"
газетаси муҳбири

“СЕНИ КУЙЛАЙМИЗ, ЗАМОНДОШ!”

Маълумки, 2011 йилдан буён республикамиз театрларининг "Сени куйлаймиз, замондош!" кўрик-фестивали ўтказиб келинади. Анжуман Ўзбекистон Маданият вазирлиги ва Ёзувчилар уюшмаси ҳамда Миллий телерадиокомпания ҳамкорлигида бу йил тўртинчи марта ўтказилган. Кўрик-фестивал қатнашчилари Ватанимиз мустақиллигини, қадриятларимизни, юртимизда олиб борилаётган улкан бунёдкорлик ишларини тараннум этувчи, турли соҳаларда фидокорона меҳнат қилаётган илғор фикрли, зифили замондошларимиз образлари акс этган спектакллари мух-лисларга тақдим этишни мақсад қилганлар. Томошабинлар ўзбек театр санъатининг энг яхши намуналари билан танишишга муяссар бўлсалар, ижодий жамоалар ўзаро таъриба алмашиш, бир-биридан ўрганиш имкониятини кўлга киритади.

Кўрик-фестивал 27 июни кўни Ўзбек миллий академик театрида ўз ишини бошлади. Шу кўни Миллий академик театри жамоаси ҳайбат аъзолари ва мухлислар эътиборига "Имон" спектаклини ҳавола этди.

Тадбирнинг иккинчи кўни фестивал иштирокчилари "Чигатой" қабристониде бўлиб, атоқли санъаткорлар қабрларини зиёрат қилдилар. Шундан сўнг

Сурхондарё вилояти мусикали драма театрининг "Чегарачи", Катта-қўрғон шаҳар драма театрининг "Жасорат йўли", Ўзбекистон давлат мусикали театрининг "Дилдаг доғ" спектакллари намойиш этилди.

Кеча Қорақалпоқ давлат академик мусикали театрининг "Муҳаббат шабодаси", Фаргона вилояти мусикали драма театрининг "Истеъдод ва эътиқод", Ўзбек давлат драма театрининг "Садоқат"

спектакллари намойиши бўлиб ўтди. Бугун ҳайбат аъзолари ва мухлис-лар Жиззах мусикали драма театрининг "Баҳодир", Фаргона рус драма театрининг "Хазон бўлган гул", Ўзбекистон академик рус драма театрининг "Ревизор" (танловдан ташқари) спектакллари кўришга муяссар бўлади.

Эртага Наманган мусикали драма театрининг "Разолат қўрбонлари" спектакли намойиши билан кўрик-фестивал ўз ишини якунлайди.

Тадбир доирасида "Саҳнада замондош образи" мавзусида илмий-амалий анжуман ҳам бўлиб ўтади.

Ўткир ХИДИРОВ

“ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ”

2017 йил, 1 — 2-сонлар

Журналнинг жорий йилдаги илк сони, асосан, Алишер Навоий таваллудининг 576 йиллиги муносабати билан босилган мақолалар, тадқиқотлардан таркиб топан. Уларда улуг шоир ижодиёти турли нуқтаи назардан тадқиқ этилди. Навоийшунослар Ш.Сирожиiddinov, И.Ҳаққулов, С.Олим, Қ.Эргашев ва бир қатор тадқиқотчиларнинг мақолаларида улуг шоир шеърятининг оламшумул аҳамияти, ундаги айрим тушулунча ва таъкинлар, баъдий санъатлар, асарлари тилига хош хусусиятлар, хорижаги навоийшунослик ва бошқа мавзулар ёритилган. Ўзбек халқ оғзаки ижодида доир илмий ахборотлар билан ҳам журналнинг ушбу сониде танишасиз.

Журналнинг иккинчи сониде Б.Назаровнинг "Эркин Воҳидов ижодида трагикомедия", И.Ҳаққуловнинг "Навоий ижодида дунё тимсоли ва таъкинлари", А.Абдуқодиоровнинг "Сабаъи сайёр": адабий аңъана ва аңгилликлар" мақолалари босилган. Тилшуносликнинг муҳим масалаларига бағишланган тадқиқотлар ва қатор илмий ахборотларда мумтоз адабиёт, баъдий таржима, халқ оғзаки ижоди, баъдий матннинг тил билан боғлиқ хусусиятларига оид кузатишлар, таҳлил ва таъкинлардан хабардор бўласиз.

Н.Маҳмудов ва Е.Одиловнинг "Туркий туб сўзларнинг муфассал тадқиқи" сарлавхали таъкидда таъкид тушулунос олим Миразиз Миртожоевнинг "Туркий туб сўзлар тадқиқи" монографиясининг мазмун-мундарижаси батафсил ёритилган.

Дилором СУЛТОНОВА, ўқитувчи

Жолдасбой НУРУЛЛАЕВ

ВАТАНИМ БОЛАСИМАН

Мен отамнинг боласи,
Мен Ватанимнинг боласи,
Мен онамнинг эркаси,
Кўзининг оқ-қораси.

Орол бўйи маконим,
Мен Амунинг ўғлиман.
Тўлиб-тошгай Оролим,
Юраги ўт-қўғлиман.

Амир Тему́р бобомнинг,
Рухи менга ёр бўлғай.
Ўзбекистон — Ватаним,
Мангу обод, бор бўлғай.

Соҳибқирон наслиман,
Кутлуг йўлдан кетаман.
Англаб етдим аслим мен,
Мақсадимга етаман.

Улғайиб мен элимга,
Ҳалол хизмат етаман.

ИШОНЧ ВА ИНТИЛИШ БИР БЎЛСА

Бошланиши биринчи саҳифада.

Республикамизнинг барча олий таълим муассасаларида бўлгани каби Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университетида ҳам 2017 — 2018 ўқув йили учун бўлғуси талабаларни қабул қилиш жараёни бошланди. Моҳинур каби фанларни пухта ўзлаштирган, билимга ишонган йигит-қизлар қувонч ва ҳаяжон билан университет ҳовли-сига қадам қўйишмоқда. Ўзбек-инглиз таржима назарияси ва амалиёти факультетиға ҳужжатларини топширган сирдарёлик Наргиза Муродованинг ҳам орзулари бир олам. Мактаб, лицей давридан кичик ҳикоялар, шеърларни инглиз тилига ўғириб таржима машқларини бошлаган Наргизанинг эндиғи мақсади катта. У адабиётимизнинг дурдона намуналари, етук баъдий асарларини чет тилларига таржима қилиб, хорижлик китобсеварларни адабий ҳазинамиздан баҳраманд этмоқчи.

Университетда қабул жараёнлари қизиган кетмоқда. Ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш, Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили), Ўзбек-инглиз таржима назарияси ва амалиёти таълим йўналишлари бўйича ўқишга ҳужжат топширмоқчи бўлган абитуриентлар ва уларнинг ота-оналари учун

Сурур солар кўнглимга,
Гўзал байтлар битаман.

Амир Тему́р бобомнинг,
Рухи бизга ёр бўлғай.
Ўзбекистон — Ватаним
Мангу обод, бор бўлғай.

ЁЗ ТОНГИ

Яшнаб турар кенг дала,
Гул-гунчалар очилган.
Бирам гўзал тонг палла,
Атир бўйлар сочилган.

Ям-яшил боғлар аро,
Сайр этиб биз кезамиз.
Эркалар тонгги сабо,
Дилда қувонч сезамиз.

ЁМФИР

Кўм-кўк тиниқ осмонни,
Қоплади қалин булут.
Яшн кўчиб шу замон,
Чақмоқ қақиб ёқди ўт.

Болалар бекати

Гулдираган товушдан,
Булут қати сўкиди.
Дур-марварид томчилар,
Она ерга тўкиди.

МЕҲНАТ

Меҳнатнинг нони ширин!
Ҳис этиб бу ҳикматни,
Артиб пешонам терин,
Қадрайман меҳнатни.

Кўчим сизмас ичимга,
Меҳнат қилмасам бир зум.
Солиқ қолиб бурчимга,
Яйраб дилдан ышлагум.

Ялқовлик — ёмон иллат,
Ранги-рўйинг сомондир.
Халқ олиди улалиб,
Терга ботиш ёмондир.

Қорақалпоқ тилидан
Очил ТОҲИР таржимаси.

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва "Ижод" жамоат фонди Шароф Рашидов таваллудининг 100 йиллиғига бағишлаб, адабнинг "Сайланма"си ҳамда "Халқимизнинг оташқалб фарзанди" номли хотира китобини нашр этиш учун НАШРИЁТЛАР ўртасида танлов эълон қилади.

НАШР КЎРСАТКИЧЛАРИ:

1. "Сайланма" китоби:
Бичими: 84x108 1/32,
Мукова: қаттиқ, 4+4, тиснение, супермукова.
Матн: 80 гр. офсет қоғозда, 1+1, ҳажми 240 бет.
16 бет рангли расм. 115 гр. глянец. қоғозга 4+4 рангда.
Адади — 2000 дона.
2. "Халқимизнинг оташқалб фарзанди" китоби:
Бичими: 84x108 1/32,
Мукова: қаттиқ, 4+4, тиснение, супермукова.
Матн: 80 гр. офсет қоғозда, 1+1, ҳажми 448 бет.
16 бет рангли расм. 115 гр. глянец. қоғозга 4+4 рангда.
Адади — 2000 дона.

ТАНЛОВГА ҚЎЙДАГИ ҲУҶЖАТЛАР КЎРСАТИЛИШИ ШАРТ:

1. Нашриёт хизматини амалга ошириш ҳуқуқини берадиган лицензия (рухсатнома) нусхаси;
2. Карточка қарздорлиги тўғрисидаги маълумотнома;
3. Танловда иштирок этиш тўғрисидаги ариза (эркин шаклда).

Буюртмачи манзили: Тошкент шаҳар, Ислоҳ Каримов кўчаси, 16-а бино. Телефонлар: 239-27-88; 239-26-91; Факс: 245-66-95.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва "Ижод" жамоат фонди уюшма аъзоси Озод Мўминга онаси
ҲАБИБАХОН аянинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Вазира ИБРОҲИМОВА

Тахририятга келган қўлёзмалар таҳлил этилмайдиган ва муаллифларга қайтарилмайдиган. Муаллифлар фикри тахририят нуқтаи назаридан фарқланishi мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Нафиса ИСМАТУЛЛАЕВА
Саҳифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Босмахона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 00.55

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 26.11.2014 йил 0283-рақам билан рўйхатга олинган. Адади — 5510. Буюртма Г — 682. Ҳажми — 3 босма табоқ А-2. Нашр кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 4 5 6

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

СОТУВА НАРХИ ЭРКИН.

ISSN 2181-614X

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ:
“МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ”
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

Сайтимиға ўтиш учун QR-коднинг
телефонингиз орқали сканер қилинг.

O'zbekiston
adabiyoti va san'ati

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котибият — 233-49-93

Таъкид ва адабиётшунослик бўлими: 233-58-86
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42

Санъат бўлими: 233-56-40
Назм ва наср бўлими: 233-58-60

Бош
муҳаррир
Сирожиiddinov
САЙИД